

قانون اساسی جمهوری افغانستان

دوره دکتور نجیب الله

(۹ قوس ۱۳۶۶ شمسی)

د افغانستان د جمهوریت د

جمهور رئیس فرمان

د کابل ښار

گڼه (۱)

نیټه ۱۳۶۶/۹/۹

د افغانستان د جمهوریت د اساسی قانون د توشیح او اعلام په باب د قوس د میاشتی د اتمی او نهمی نیټی تاریخی لویه جرگه چی د کابل په ښار کی جوړه شوه، د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون یی په دیارلسو فصلونو او یو سلو نهه څلویښتو مادو کی د تر ټولو مهمی ملی وثیقی په توگه تصویب کړ.

د هغه واک سره سم چی اساسی قانون راته راسپارلی دی، د ا. ج اساسی قانون چی د تصویب له نیټی څخه نافذ شوی دی، د سولی او هوساینی د تأمین، د ملی روغی

فرمان رئیس جمهور جمهوری

افغانستان

شهر کابل

شماره (۱)

مورخ ۱۳۶۶/۹/۹

د باره توشیح و اعلام قانون اساسی جمهوری افغانستان لویه جرگه تاریخی ۸ و ۹ ماه قوس که در شهر کابل دایر گردید قانون اساسی جمهوری افغانستان را بداخل سیزده فصل و یکصد و چهل و نه ماده به مثابه مهمترین وثیقه ملی به تصویب رسانید.

مطابق به صلاحیتی که قانون اساسی برایم تفویض نموده قانون اساسی ج.ا.د. ۱. که از تاریخ تصویب نافذ گردیده به خاطر تأمین صلح و آرامش، تحقق کامل

مشي مصالحه ملي، سعادت مردم و
ترقي افغانستان
عزيز توشيح و اعلام
مي دارم.

دوكتور نجيب الله

رئيس جمهور افغانستان

جوړي د پوره تحقق، د خلكو د
نيكمرغي او د گران افغانستان د پر
مختگ په خاطر توشيح او
اعلاموم.

دوكتور نجيب الله

د افغانستان جمهور رئيس

بسم الله الرحمن الرحيم

زمونږ گران هیواد افغانستان د آزادی، خپلواکۍ، ملی حاکمیت، دموکراسی او ټولنیزې ترقی په خاطر زموږ د زړه ورو خلکو له اتلوالو مبارزو څخه ډک او ویاړلی تاریخ لری.

هغه بدلونونه چی د وروستیو کلونو په ترڅ کی زمونږ په هیواد کی رامنځته شویدی، د وطن د پرمختگ او د خلکو د نیکمرغی لوړو هدفونو ته د رسیدو د پاره یی غوره شرایط برابر کړل.

په اوسنی پړاو کی د افغانستان د خلک دموکراتیک گوند د ملی روغی جوړی د تگلاری د طرح کوونکی او سازمان ورکوونکی په توگه له نورو ملی او دموکراتیکو سیاسی ځواکونو سره یو ځای دغه انسان دوستانه تگ لاره په فعاله توگه پرمخ بیایی، و نو له همدغه امله: د خپلواکۍ او ملی حاکمیت د

بسم الله الرحمن الرحيم

وطن محبوب ما افغانستان دارای تاریخ پر افتخار و مشحون از مبارزات قهرمانانه مردم دلیر ما به خاطر آزادی، استقلال، حاکمیت ملی، دموکراسی و ترقی اجتماعی می باشد.

تحولاتی که طی سال های اخیر در کشور ما به وقوع پیوسته شرایط مساعد را جهت نیل به اهداف عالی ترقی وطن و خوشبختی مردم فراهم ساخت.

در مرحله کنونی حزب دموکراتیک خلق افغانستان به مثابه طراح و سازمانده مشی مصالحه ملی یکجا با سایر نیروهای سیاسی، ملی و دموکراتیک این مشی انسان دوستانه را فعالانه به پیش می برد بنابراین به منظور:

تحکیم استقلال، حاکمیت ملی و دفاع از تمامیت ارضی کشور دستیابی به مصالحه تحکیم وحدت ملی با نظر داشت واقعیت های عینی عنعنات و رسوم پسندیده مردم، تأمین عدالت اجتماعی و مساوات، رشد اقتصاد ملی و ارتقای سطح زندگی مردم، ارتقای نقش و اعتبار وطن محبوب ما افغانستان در عرصه بین المللی.

ما نمایندگان مردم افغانستان در لویه جرگه با درک تحولات تاریخی که در میهن ما و در جهان معاصر رونما گردیده و با پیروی از اساسات دین مبین اسلام، حفظ و غنای موارث نهضت مشروطیت کشور، احترام به منشور سازمان ملل متحد و اعلامیه جهانی حقوق

تینگبنت او د هیواد د ځمکنی بشپړتیا د دفاع، د عینی واقعیتونو او د خلکو د غوره عنعناتو او دودونو په پام کې نیولو سره ملی روغی جوړی او یووالی ته د رسیدو او تینگبنت د ټولنیز عدالت او برابری د تامین، د ملی اقتصاد د ودی او دخلکو د ژوندانه د سطحی دلورپتیا، په بین المللی ډگر کې زموږ د گران هیواد افغانستان دنقش او اعتبار دلورپتیا په منظور.

موږ په لویه جرگه کې د افغانستان د خلکو استازو د هغو تاریخی بدلونونو په درک سره چی زموږ په هیواد او معاصره نړی کې پېښیری او د اسلام د مبین دین د اساساتو په پیروی، د هیواد د مشروطیت د غورځنگ د میراثونو د ساتنی او شتمن کولو په خاطر، د ملگرو ملتونو د سازمان د منشور او د بشر د حقوقو نړیوالی اعلامیې ته د درناوی په څرگندولو سره، دغه اساسی قانون ډیوری

بشر، این قانون اساسی را به مثابه مهم ترین وثیقه ملی به تاریخ ۱۳۶۶/۹/۹ درسیزده فصل و (۱۴۹) ماده تصویب نمودیم.

۱۳۶۶

فهرست

مقدمه:

فصل اول: اساسات نظام سیاسی

فصل دوم: اساسات نظام اجتماعی -

اقتصادی

فصل سوم: تابعیت، حقوق آزادیها و

مکلفیت های اساسی اتباع

فصل چهارم: لویه جرگه

فصل پنجم: رئیس جمهور

فصل ششم: شورای ملی

فصل هفتم: شورای وزیران

فصل هشتم: قضاء

فصل نهم: خارنوالی

فصل دهم: شورای قانون اساسی

فصل یازدهم: شوراهاى محلی

فصل دوازدهم: سیاست خارجی

فصل سیزدهم: احکام متفرقه

مهمی ملی وثیقی په توگه د (۱۳۶۶)

کال د قوس په (۹) نیټه په (۱۳)

فصلونو او (۱۴۹) مادوکی تصویب

کړ .

۱۳۶۶

فهرست

سریزه:

لومړی فصل: د سیاسی نظام اساسونه

دویم فصل: د ټولنیز - اقتصادی نظام

اساسونه

دریم فصل: د اتباعو تابعیت، اساسی

حقوق، آزادی او مکلفیتونه

څلورم فصل: لویه جرگه

پنځم فصل: جمهور رئیس

شپږم فصل: ملی شورا

اووم فصل: د وزیرانو شورا

اتم فصل: قضاء

نهم فصل: خارنوالی

لسم فصل: د اساسی قانون شورا

یوولسم فصل: سیمه ییزی شوراګانی

دولسم فصل: بهرنی سیاست

دیارلسم فصل: متفرقه حکمونه

لومړی فصل

فصل اول

د سیاسي نظام اساسونه

اساسات نظام سياسي

لومړی ماده:

ماده اول:

د افغانستان جمهوریت خپلواک، واحد او نه تجزیه کېدونکی دولت او پر خپل ټول قلمرو باندې د حاکمیت لرونکی دی.

جمهوری افغانستان دولت مستقل، واحد و غیر قابل تجزیه بوده بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت می باشد.

د افغانستان په جمهوریت کې ملی حاکمیت په خلکو پورې اړه لری.

حاکمیت ملی در جمهوری افغانستان به مردم تعلق دارد.

خلک ملی حاکمیت د لویې جرګې، ملی شورا او سیمه ییزو شوراکانو په واسطه تعقیبوی.

مردم حاکمیت ملی را توسط لویه جرګه، شورای ملی و شورا های محلی تعقیب می کنند.

دویمه ماده:

ماده دوم:

د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی.

دین افغانستان دین مقدس اسلام است.

د افغانستان په جمهوریت کې هیڅ قانون نه شی کولای چې د اسلام د سپیڅلی دین د اساسونو او د دغه اساسی قانون د نورو مندرجو ارزښتونو مناقض وی.

در جمهوری افغانستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام و دیگر ارزشهای مندرج این قانون اساسی باشد.

دریمه ماده:

د افغانستان جمهوریت ناپییلی هیواد دی په پوځی ډلو تپلو کی نه شاملیږی او په خپل قلمرو کی د بهرنیو پوځی اډو جوړیدو ته اجازه نه ورکوی.

خلورمه ماده:

له خپلواکی، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا څخه دفاع د دولت د اساسی دندو له جملی څخه ده. دولت د هیواد امنیت او دفاعی قابلیت تامینوی او وسله وال پوځ سمبالوی.

پنځمه ماده:

د افغانستان په جمهوریت کی د سیاسی گوندونو جوړیدل مجاز دی، پدی شرط چی مرانامه، اساسنامه او فعالیت یی د هیواد د اساسی قانون او نورو قوانینو د مندرجو حکمونو مغایر نه وی.

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جوړیږی، له قانونی موجه

ماده سوم:

جمهوری افغانستان کشور غیر منسلک بوده در پیمانهای نظامی شامل نمی شود و تأسیس پایگاه های نظامی خارجی را در قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم:

دفاع از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی از جمله وظایف اساسی دولت است. دولت امنیت و قابلیت دفاعی کشور را تأمین و قوای مسلح را تجهیز می نماید.

ماده پنجم:

تشکیل احزاب سیاسی در جمهوری افغانستان مجاز است مشروط براینکه مرانامه، اساسنامه و فعالیت آن مغایر احکام قانون اساسی وقوانین کشور نباشد.

حزبی که مطابق احکام قانون تشکیل می شود بدون موجب

پرته ړنگیدلای نه شی.

قانونی منحل شده نمی تواند.

شپږمه ماده:

ماده ششم:

د افغانستان د جمهوریت ملی جبهه د تر ټولو پراخ ټولنیز-سیاسی سازمان په توګه په خپلو لیکو کې شامل سیاسی ګوندونه، ټولنیز سازمانونه او منفرد غړی په ټولنیزو، سیاسی او دولتی برخو کې د هغوی د فعالیتی برخی اخیستنی په خاطر د ګډی کرپنلاری پر اساس سره یو کوی.

جبهه ملی جمهوری افغانستان بمتابۀ وسیع ترین سازمان اجتماعی سیاسی احزاب سیاسی سازمانهای اجتماعی و اعضای منفرد شامل صفوف خود را به خاطر تامین شرکت فعال آنها بر اساس برنامه مشترک در عرصه های اجتماعی، سیاسی و دولتی متحد می سازد.

اوومه ماده:

ماده هفتم:

د افغانستان په جمهوریت کې د صنفی اتحادیو او ټولنیزو سازمانونو جوړول د قانون سره سم مجاز دی.

تشکیل اتحادیه های صنفی و سازمان های اجتماعی در جمهوری افغانستان طبق قانون مجاز است.

دولت د هیواد د ټولنیز، سیاسی، اقتصادی او فرهنگي ژوندانه په ټولو برخو کې د صنفی اتحادیو، بزګری کوپراتیفونو د ځوانانو او بنځو د سازمانونو او د نورو ټولنیزو سازمانونو د نقش په لوړتیا

دولت در جهت ارتقای نقش اتحادیه های صنفی، کوپراتیف های دهقانی، سازمان های جوانان، زنان و سایر سازمان های اجتماعی، در تمام عرصه های زنده گی اجتماعی سیاسی، اقتصادی و

کی مرسته کوی او له هغوی سره د دولتی اورگانونو همکاری او متقابل اړیکې تأمینوی.

اټمه ماده:

د هیواد د ملی ژبو له جملې څخه پښتو او دری رسمی ژبې دی.

نهمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت دولتی نښان دغنمو د وړو په منځ کی پر زرغون متن بانندی د راختونکی لمر، د محراب او منبر د تصویر، گډراری او د دری رنگه توری، سری او زرغونی پتی لرونکی دی.

لسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت دولتی بیرغ دری رنگه لری چی د تورو، سرو او زرغونو ټوټو په بڼه له پورته نه ښکته ته په افقی توگه په برابره اندازه واقع شوی دی.

بیرغ د دواړو مخونو د پورتنی برخې

فرهنگی کشور مساعادت نموده همکاری و مناسبات متقابل ارگانهای دولتی را با آنها تأمین می کند.

ماده هشتم:

از جمله زبانهای ملی کشور پشتو و دری زبانهای رسمی می باشد.

ماده نهم:

نشان دولتی جمهوری افغانستان دارای تصویر آفتاب در حال طلوع، محراب و منبر در متن سبز محاط با خوشه گندم، گډراری و فیته دارای سه رنگ سیاه سرخ و سبز می باشد.

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهوری افغانستان دارای سه رنگ می باشد که به شکل قطعات سیاه، سرخ و سبز از بالا به پائین به صورت افقی به اندازه مساوی واقع شده است.

در ربع قسمت بالا یی هردو روی

په ربع کی د هغه د لرگی خوا ته د افغانستان د جمهوریت دولتی نښان ته ځای ورکړ شوی دی.

د بیرغ اوږدوالی د هغه د سور په نسبت دوه برابره دی.

یوولسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت پایتخت د کابل ښار دی.

دوولسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت ملی سرود د ولسی جرگی له خوا تصویبېږی.

طول بیرق نسبت به عرض آن دوچند می باشد.

ماده یازدهم:

پایتخت جمهوری افغانستان شهر کابل است.

ماده دوازدهم:

سرود ملی جمهوری افغانستان توسط ولسی جرگه تصویب می گردد.

دویم فصل

د ټولنیز - اقتصادی

نظام اساسونه

دیارلسمه ماده:

د افغانستان جمهوریت کثیرالملیت هیواد دی.

دولت د سیاسی، اقتصادی، ټولنیزی او فرهنگي برابری او له ټولنیزی، اقتصادی او فرهنگي پلوه د وروسته

فصل دوم

اساسات نظام

اجتماعی - اقتصادی

ماده سیزدهم:

جمهوری افغانستان کشور کثیرالملیت است.

دولت سیاست رشد همه جانبه تفاهم، دوستی و همکاری همه ملیتها، اقوام و قبایل کشور را به

پاتو سیمو د ګړندی ودی او پرمختګ د تامین په منظور د هیواد د ټولو ملیتونو، قومونو او قبایلو تر مینځ د تفاهم، دوستی او همکاری د هر اړخیزی ودی سیاست تعقیبوی.

دولت په تدریج سره د ملی ځانګړتیاوو پر بنسټ د اداری واحدونو د جوړولو زمینه برابروي.

څوار لسمه ماده:

دولت د خلکو د فرهنگ، ژبی او ادبیاتو د ودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولو ملیتونو، قومونو او قبایلو د فرهنگ دودونو، ژبی، ادبیاتو او فولکلور غوره میراث ساتی او پراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده:

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساسی رکن جوړوی. دولت د مور او ماشوم د روغتیا د ساتنی او د ماشومانو د روزنی د پاره لازم تدبیرونه نیسی.

شپاړسمه ماده:

منظور تامین برابری سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، رشد و انکشاف سریعتر مناطق عقب مانده از لحاظ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی تعقیب می کند.

دولت زمینه ایجاد واحد های اداری را بر مبنای خصوصیات ملی به تدریج مهیا می سازد.

ماده چاردهم:

دولت به منظور رشد فرهنگ، زبان و ادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کرده میراث شایسته فرهنگ، رسوم، زبان، ادبیات و فولکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم:

در جمهوری افغانستان خانواده رکن اساسی جامعه را تشکیل می دهد. دولت به منظور تامین صحت طفل و مادر و تربیه اطفال تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

ماده شانزدهم:

دولت از نسل جوان مواظبت دایمی نموده، شرایط لازم تعلیم و تربیه، تامین کار، تفریح، استراحت، پرورش معنوی و جسمی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نوجوانان و جوانان مساعدت می کند.

ماده هفدهم:

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختمانی را توسعه داده، در امر ساختمان منازل شخصی مساعدت می کند.

ماده هجدهم:

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج و به کار بردن تمام منابع کشور به خاطر رفع عقب مانده گی، ارتقای سطح زندگی مردم، تکامل ساختار اجتماعی- اقتصادی جامعه می باشد، عملی می نماید و به این منظور

دولت جوان نسل ته دایمی پاملرنه کوی، د هغوی د بنوونی او روزنی، د کار، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنی د تامین لازم شرایط برابروی او د نویو جوانانو او جوانانو د استعداد د ودی په لاره کی مرسته کوی.

اولسمه ماده:

دولت د استوگنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو د جوړولو په مقصد د ودانولو چارو ته پراختیا ورکوی او د شخصی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

اتلسمه ماده:

دولت داسی اقتصادی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، د خلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټولنیز اقتصادی جوړښت د بشپړتیا په خاطر د هیواد د ټولو منابعو تنظیمول او په کار اچول دی، عملی کوی

او په دغه مقصد د ټولنيزی او اقتصادي پرمختيا پلانونه تنظيموی او تطبیقوی.

نولسمه ماده:

د افغانستان په جمهوریت کی ملکیت د دولتی مختلط، کوپراتیفی، اوقافو، خصوصي، شخصي او د سياسي او ټولنيزو سازمانونو د ملکیت په ښوخته دی.

دولت د قانونی ملکیت د ټولو ډولونو حمایت کوی.

شللمه ماده:

تر ځمکی لاندی منابع، ځنگلونه، څړځایونه او نوری طبیعی شتمنی د انرژی اساسی زیرمی، تاریخی آبدات، بانکونه، د بیمی موسسی، د مخابراتو وسایل، د رادیو او تلویزیون تاسیسات، ستر بندونه، بندرونه، په درندو صنایعو کی د تولید عمده وسایل، مواصلاتی کرنسی او هوایی ترانسپورت د دولت ملکیت دی.

پلان های انکشاف اقتصادی و اجتماعی را تنظیم و تطبیق می کند.

ماده نوزدهم:

ملکیت در جمهوری افغانستان به اشکال دولتی، مختلط، کوپراتیفی، اوقاف، خصوصي، شخصي و ملکیت سازمان های سیاسی و اجتماعی وجود دارد.

دولت از تمام انواع ملکیت قانونی حمایت می کند.

ماده بیستم:

منابع زیر زمینی، جنگل ها، چراگاه ها و سایر ثروت های طبیعی منابع اساسی انرژی، آبدات تاریخی، بانکها، موسسات بیمه، وسایل مخابرات، تاسیسات رادیو و تلویزیون، بند های بزرگ، بنادر، وسایل عمده تولید در صنایع ثقیله خطوط مواصلاتی و ترانسپورت هوایی از جمله ملکیت دولت می باشد.

دولت د اقتصاد د دولتو سکتور دولتی
اقتصاد را انکشاف و استحکام
می بخشد.

ماده بیست و یکم:

دولت در امر تقویه و گسترش
کوپراتیف ها مساعدت کرده،
اشتراک داوطلبانه مردم را در آن
تشویق می کند.

ماده بیست و دوم:

دولت فعالیت های انفرادی
پیشه وران و شرکت داوطلبانه آنها
را در اتحادیه های صنفی و
کوپراتیف ها تشویق و حمایت نموده
در امر ارتقای سطح مهارت حرفوی
پیشه وران، تأمین وسایل کار،
مواد خام و فروش محصولات
شان کمک های همه جانبه
مبذول می دارد.

ماده بیست و سوم:

دولت حق مالکیت دهقانان و
زمینداران را بر زمین مطابق قانون
تضمین می نماید.

دولت د اقتصاد دولتی
سکتور ته پراختیا او ټینگښت
ورکوی.

یو ویشتمه ماده:

دولت د کوپراتیفونو د پیاوړتیا او
پراختیا په کار کی مرسته کوی او په
هغو کی د خلکو د خپلی خوښی
برخه اخیستنه هڅوی.

دوه ویشتمه ماده:

دولت د کسبگرو انفرادی فعالیتونه
او په صنفی اتحادیو او کوپراتیفونو
کی د هغوی د خپلی خوښی برخه
اخیستنه هڅوی او حمایت یی کوی،
د کسبگرو د حرفوی مهارت د
سطحی د لوړتیا، د کار د وسایلو، د
اومو موادو د تأمین او د هغوی د
محصولاتو د خرڅلاو په کار کی هر
اړخیزی مرستی کوی.

در ویشتمه ماده:

دولت پر ځمکه بانندی د کروندگرو
او ځمکه والو د مالکیت حق د قانون
سره سم تضمینوی.

دولت په کره کی د دموکراتیکو بدلونونو د رامینځ ته کولو په مقصد د کروندګرو او ځمکه والو د ګټو په پام کی نیولو سره لازم تدبیرونه نیسی.

دولت د کرنی د سترو او میکانیزه دولتی، مختلطو او خصوصی فارمونو جوړول هڅوی او د نویو او شاړو ځمکو د آبادی په باره کی مرسته کوی.

خلیر ویشتمه ماده:

دولت د کوچیانو او مالدارانو د پاره له خرڅایونو څخه د استفادی امکان د قانون سره سم تضمینوی، د مال داری د ودی، د محصولاتو د خرڅلاو او د هغوی د اقتصادی، ټولنیزو او معیشتی شرایطو د ښه کولو د پاره د مساعدو شرایطو د برابرولو په مقصد مرسته کوی.

دولت جهت اجرای تحولات دموکراتیک در زراعت با رعایت منافع دهقانان و زمینداران تدابیر لازم اتخاذ می کند.

دولت ایجاد فارم های بزرگ زراعتی و میکانیزه دولتی، مختلط و خصوصی را تشویق و در امر آبادی زمین های بکر و بایر مساعدت می نماید.

ماده بیست و چهارم:

دولت برای کوچیان و مالداران امکان استفاده از چراگاه ها را طبق قانون تضمین نموده جهت ایجاد شرایط مساعد برای رشد مالداري، فروش محصولات، بهبود شرایط اقتصادی اجتماعی و معیشتی آنها مساعدت می کند.

پنځه ويشتمه ماده:

ماده بيست و پنجم:

دولت د ملي اقتصاد د پرمختيا په مقصد د خصوصي پانگي اچوني مصوونيت تضمينوي، د صنايعو سوداگري، ودانې، ترانسپورت، کرنې او د خدمتونو د برخو په پرمختيا کې د ملي پانگه والو برخه اخيستنې قانون سره سم هڅوي او حمايت يې کوي.

دولت مصوونيت سرمايه گذاري خصوصي را به منظور انکشاف اقتصاد ملي تضمين نموده اشتراک سرمايه داران ملي را در انکشاف صنايع تجارت، ساختمان، ترانسپورت، زراعت و عرصه های خدمات طبق قانون تشويق و حمايه مي کند.

دولت د خصوصي متشبثانو سره گټور او هر اړخيزې اړيکې پراخوي او د بهرني پانگي سره په سيالي کې د خصوصي سکتور ملاتړ کوي او د مالي، کريدتي، گمرکي او د بيو د سياست د تنظيم په وخت کې د خصوصي سکتور گټې د قانون سره سمې په پام کې نيسي.

دولت مناسبات سودمند و همه جانبه را با متشبثان خصوصي توسعه داده و از سکتور خصوصي در مقابل رقابت با سرمايه خارجي حمايت مي کند و حين تنظيم سياست مالي، کريدتي، گمرکي و قيم منافع سکتور خصوصي را طبق قانون در نظر مي گيرد.

شپږ ويشتمه ماده:

ماده بيست و ششم:

د افغانستان په جمهوريت کې کورني او بهرني تجارت د خلکو د گټو په پام کې نيولو سره د دولت له خوا تنظيميږي.

در جمهوری افغانستان تجارت داخلي و خارجي با رعايت منابع مردم توسط دولت تنظيم مي شود.

دولت په دغه مقصد د مالونو د وارداتو او صادراتو د پراختیا او د عمده او پرچون تجارت د پرمختیا په کار کی د ملی پانگه والو فعالیت هڅوی، د بیو ټاکل او کنترول په غاړه اخلی.

دولت د تولیداتو زیاتوالی او د صادراتی مالونو د کیفیت لوړتیا هڅوی او د بهرنی پانگی او انحصاراتو د سیالی په وړاندی د هغوی ملاتړ کوی.

اووه ویشتمه ماده:

دولت د ملی اقتصاد د ودی په مقصد د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی پانگی اچونی ته اجازه ورکوی او د قانون سره سم یی تنظیموی.

اته ویشتمه ماده:

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق نه لری. پر سیاسی نمایندگیو او بهرنیو دولتونو باندی د عقار پلورل د بالمثل

دولت به این منظور فعالیت سرمایه داران ملی را در امر توسعه صادرات و واردات اموال، انکشاف تجارت عمده و پرچون تشویق کرده، تعیین و کنترول قیم را به عهده می گیرد.

دولت افزایش تولیدات و ارتقای کیفیت اموال صادراتی را تشویق و در برابر رقابت سرمایه و انحصارات خارجی از آن حمایت می کند.

ماده بیست و هفتم:

دولت به منظور رشد اقتصاد ملی سرمایه گذاری خارجی را در جمهوری افغانستان اجازه د اده و طبق قانون تنظیم می نماید.

ماده بیست و هشتم:

در جمهوری افغانستان اشخاص خارجی حق ملکیت عقاری را ندارند فروش عقار به نماینده گی های سیاسی و دول خارجی

بر اساس رویه بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد.

ماده بیست و نهم:

حق وراثت ملکیت طبق شریعت اسلام توسط قانون تضمین می گردد.

ماده سی ام:

استملاک طبق قانون تنها به مقصد تأمین منافع عامه در بدل عوض عادلانه و قبلی صورت می گیرد. مصادره ملکیت بدون حکم قانون و فیصله محکمه جایز نیست.

ماده سی و یکم:

در جمهوری افغانستان بر اساس قانون و عدالت اجتماعی معیارها، اندازه و انواع مالیه و محصول تعیین می گردد.

چلند پر اساس او پر هغو بین المللی موسسو باندی چی د افغانستان جمهوریت د هغو غړی وی، د حکومت له موافقی وروسته مجاز دی.

نهمه ویشتمه ماده:

د ملکیت د وراثت حق د اسلام د شریعت سره سم د قانون په واسطه تضمینېږی.

دیرشمه ماده:

استملاک یوازی د عامه گټو د تامین په مقصد د عادلانه او مخکینی عوض په بدل کی د قانون سره سم کیږی. د ملکیت مصادره د قانون له حکمه او د محکمی له پریکړی پرته جایزه نه ده.

یو دیرشمه ماده:

د افغانستان په جمهوریت کی د قانون او ټولنیز عدالت پر اساس د مالیی او محصول معیارونه، اندازه او ډولونه ټاکل کیږی.

دوه دیرشمه ماده:

دولت د طبیعت، طبیعی شتمنیو د ساتنی او له طبیعی زیرمو څخه د معقولی استفادی، د ژوندانه د چاپیریال د بڼه کولو، د اوبو او هوا د ککړیدو د منځیوی او د څارویو او بوټو د نړی د ساتنی او پایښت په مقصد لازم تدبیرونه نیسی او عملی کوی یی.

دریم فصل

د اتباعو تابعیت، اساسی حقوق،

آزادی او مکلفیتونه

دری دیرشمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت تابعیت د ټولو اتباعو د پاره برابر او یو شان دی.

د تابعیت ترلاسه کول او له لاسه ورکول او د هغه نوری مربوطی مسالی د قانون سره سمی تنظیمیری.

هر شخص چی د قانون سره سم د

ماده سی و دوم:

دولت به منظور حفظ طبیعت، ثروتهای طبیعی و استفاده معقول از منابع طبیعی، بهبود محیط زیست، جلوگیری از آلودگی آب و هوا حفظ و ابقای عالم حیوانات و نباتات تدابیر لازم اتخاذ و عملی می کند.

فصل سوم

تابعیت، حقوق، آزادی ها و

مکلفیت های اساسی اتباع

ماده سی و سوم:

تابعیت جمهوری افغانستان برای تمام اتباع مساوی و یکسان است.

حصول و از دست دادن تابعیت و سایر مسایل مربوط آن توسط قانون تنظیم می گردد.

هر شخصی که تابعیت جمهوری

افغانستان را طبق قانون دارا باشد
افغان نامیده می شود.

افغانستان د جمهوریت تابعیت لری،
افغان بلل کیږی.

ماده سی و چهارم:

هیچ یک از اتباع جمهوری
افغانستان در داخل و یا خارج
کشور تبعید نمی شود.

ماده سی و پنجم:

هیچ یک از اتباع جمهوری افغانستان به
دولت خارجی تسلیم داده
نمی شود.

ماده سی و ششم:

اتباع جمهوری افغانستان در خارج
کشور تحت حمایت
دولت قرار دارند. دولت از
حقوق و منافع قانونی آنها دفاع
کرده رابطه افغان های مقیم
خارج را با کشور تحکیم
می بخشد و به منظور بازگشت
آنها به وطن مساعدت
می کند.

خلور دیرشمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت له اتباعو
څخه هیڅوک په هیواد کی دننه او یا
له هیواده بهر ته نه تبعیدیږی.

پنځه دیرشمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه
هیڅوک بهرنی دولت ته نه ور تسلیمول
کیږی.

شپږ دیرشمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع له
هیواده بهر د دولت تر حمایت لاندی
دی.

دولت د هغوی له قانونی حقوقو او
گټو څخه دفاع کوی، په بهر کی د
میشته افغانانو اړیکی د هیواد سره
تینگوی او هیواد ته د
هغوی د راستنیدو په مقصد مرسته
کوی.

اووه دیرشمه ماده:

د افغانستان جمهوریت په هیواد کی د میشتو بهرنیو اتباعو او بی تابعیته اشخاصو حقوق او آزادی د قانون سره سم تضمینوی. هغوی مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی.

اته دیرشمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع، ښځه وی که نر د ملیت، نژاد، ژبی، قبیلی، دین، مذهب، سیاسی عقیدې، زده کړی، شغل، نسب، ټولنیز دریځ، د اوسیدو او اقامت د ځای له تعلقاتو پرته د قانون په وړاندی برابر حقوق او مکلفیتونه لری.

د اتباعو د حقوقو او مکلفیتونو په نسبت د هر ډول غیر قانونی امتیاز ټاکل او یا توپیر ممنوع دی.

نهمه دیرشمه ماده:

ماده سی و هفتم:

جمهوری افغانستان حقوق و آزادی های اتباع خارجی و اشخاص بدون تابعیت مقيم افغانستان را طبق قانون تضمین می کند. آنها مکلف اند قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان را رعایت کنند.

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغانستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد، لسان، قبيله، دین، مذهب، عقیده، سیاسی، تحصیل، شغل، نسب، دارایی، موقف اجتماعی، محل سکونت و اقامت در برابر قانون دارای حقوق و مکلفیت های مساوی می باشند.

تعیین هر نوع امتیاز غیر قانونی و یا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع است.

ماده سی و نهم:

زندگی حق طبیعی انسان است هیچ کس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نمی گردد.

ماده چهلم:

در جمهوری افغانستان آزادی اجرای مناسک دینی و مذهبی برای تمام مسلمانان تضمین می گردد.

پیروان سایر ادیان در اجرای مراسم مذهبی شان آزاد می باشند.

هیچ شخص نمی تواند به منظور تبلیغات ضد ملی و ضد مردمی، ایجاد دشمنی و ارتکاب سایر اعمال خلاف منافع جمهوری افغانستان از دین سوء استفاده کند.

ماده چهل و یکم:

آزادی حق طبیعی انسان است این حق جز آزادی دیگران و منافع عامه که توسط قانون تنظیم می گردد حدودی ندارد.

ژوند د انسان طبیعی حق دی. هیخوک له قانونی مجوزه پرته له دغه حق څخه نه بی برخی کیږی.

څلویښتمه ماده:

د افغانستان په جمهوریت کی د ټولو مسلمانانو د پاره د دینی او مذهبی مناسکو د تر سره کولو آزادی تضمینیری.

د نورو ادیانو پیروان د خپلو مذهبی مراسمو په تر سره کولو کی آزاد دی.

هیخوک نه شی کولای چی د ملی ضد او وگړنیز ضد تبلیغاتو، دښمنی د رامنځ ته کولو او د افغانستان د جمهوریت د گټو پر خلاف د نورو اعمالو د ارتکاب په مقصد له دین څخه ناوړه استفاده وکړی.

یو څلویښتمه ماده:

آزادی د انسان طبیعی حق دی. دغه حق د نورو له آزادی او له عامه گټو پر ته چی د قانون په وسیله تنظیمیری، حدود نه لری.

آزادی و کرامت انسانی از تعرض
مصون بوده دولت آنرا احترام و
حمایت می کند.

برائت ذمه حالت اصلی است متهم
تا زمانی که به حکم قطعی محکمه
محکوم نشده بی گناه شناخته
می شود.

هیچ عملی را نمیتوان جرم شمرد،
مگر مطابق به احکام قانون.

هیچکس را نمیتوان متهم به ارتکاب
جرم نمود مگر مطابق به احکام قانون.
هیچکس را نمی توان گرفتار و
توقیف نمود، مگر مطابق به احکام
قانون.

هیچکس را نمی توان مجازات
نمود، مگر به حکم محکمه،
مطابق به احکام قانون و
متناسب به جرمی که مرتکب شده
است.

جرم امر شخصی است و با ارتکاب
آن شخص دیگر مجازات نمی شود.
متهم حق دارد شخصا و یا

آزادی او انسانی کرامت له تعرض
شخصه مصون دی دولت د هغو
درناوی او ملاتړ کوی.

د ذمی برائت اصلی حالت دی. تورن
تر هغه وخته پوری چی د محکمی په
قطعی حکم محکوم شوی نه وی، بی
گناه گنیل کیږی.

هیڅ عمل جرم نه شی بلل کیدای
مگر د قانون د حکمونو سره سم.

هیڅوک د جرم په کولونشی تورن کیدلای
، مگر د قانون د حکمونو سره سم.
هیڅوک نیول کیدای او توقیفیدای نه
شی، مگر د قانون د حکمونو سره
سم.

هیڅوک مجازات کیدالی نه
شی، مگر د محکمی په حکم،
د قانون د حکمونو سره سم
او د هغه جرم په تناسب چی کړی یی
دی.

جرم یو شخصی عمل دی او په کولو
سره یی بل څوک نه مجازات کیږی.
تورن حق لری چی په خپله او یا د

توسط وکیل مدافع از خود دفاع کند.

مدافع وکیل په واسطه له ځانه دفاع وکړی.

دوه څلویښتمه ماده:

د افغانستان په جمهوریت کی له انسانی کرامت څخه مخالفه جزا، شکنجه او تعذیب جواز نه لری.

د اکراه او گواښ په وسیله له تورن او یا بل چا څخه د اقرار، شهادت او یا څرگندونې اخیستل منعه دی.

هغه څرگندونه یا شهادت چی له تورن یا بل چا څخه د اکراه په وسیله واخیستل شی اعتبار نه لری.

که چیری د عامه خدمتونو موظف، تورن یا بل څوک د شهادت، څرگندونې او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا د شکنجی په تعمیم امر وکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

د لوړو مقاماتو په امر باندي استناد، مرتکب ته د قانون نه د مخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه

ماده چهل و دوم:

در جمهوری افغانستان جزای مخالف کرامت انسانی، شکنجه و تعذیب جواز ندارد.

گرفتن اقرار، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص دیگر بوسیله اکراه و تهدید ممنوع است.

اظهار یا شهادتی که از متهم یا شخص دیگر به وسیله اکراه گرفته شود اعتبار ندارد.

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگر را به منظور گرفتن شهادت، اظهار و یا اقرار شکنجه نماید، یا به تعمیم شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات می گردد.

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت

ورکوی.

نمی دهد.

دری خلویبنتمه ماده:

ماده چهل و سوم:

د شخص پورورتوب د هغه د آزادی د سلیدو موجب کیدلای نه شی.

مدیون بودن شخص موجب سلب آزادی وی شده نمی تواند.

د پور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیری.

طرز و وسایل تحصیل دین، توسط قانون تنظیم می گردد.

خلور خلویبنتمه ماده:

ماده چهل و چهارم:

د افغانستان په جمهوریت کی د کور مصوونیت تضمینیری هیخوک د

د افغانستان مصوونیت مسکن تضمین می گردد.

دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی د اوسیدونکی له اجازی

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن و به غیر

او له هغو حالاتو او طرز خخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی،

از حالات و طرزیکه در قانون تصریح گردیده، نمی تواند به مسکن

د چا کورته ورننوزی او یا هغه وپلتي.

شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

پنخه خلویبنتمه ماده:

ماده چهل و پنجم:

د افغانستان په جمهوریت کی د مراسلاتو، د تیلفونی خبرو، تیلگرافی

د افغانستان محرمیت مراسلات، صحبت های تیلفونی،

مخابراتو او د مخابراتو د نورو ډولونو محرمیت تضمینیری.

مخابرات تیلگرافی و سایر انواع مخابرات تضمین می گردد.

هیخوک د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی د

هیچ شخص به شمول نماینده دولت نمی تواند بدون حکم قانون

قانون له حکمه پرته د تېلفوني خبرو، مراسلاتو او مخابراتو پلټنه وکړي. مراسلات و مخابرات اقدام وړزد. به تفتيش صحبت های تېلفوني،

شپږ څلويښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوريت اتباع چي د دولتي ارگانونو ټولنيزو سازمانونو او د چارو د مسوولينو له خوا د دندې د تر سره کولو په وخت کې په غير قانوني توگه زيانمن کيږي، د زيان د جبران حق لري. د زيان د جبران شرايط او څرنگوالي د قانون په واسطه تنظيميږي.

اووه څلويښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوريت اتباع حق لري چي د دولت په ټولنيز- سياسي ژوند او د چارو په اداره کې په مستقيمه توگه او يا د خپلو استازيو له لاري برخه واخلي.

اته څلويښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوريت اتباع د

ماده چهل و ششم:

اتباع جمهوري افغانستان که از ارگانهای دولتي، سازمان های اجتماعي و مسوولين امور حين اجرای وظيفه بصورت غير قانوني متضرر می گردند دارای حق جبران خساره می باشند. شرايط و طرز جبران خساره توسط قانون تنظيم می گردد.

ماده چهل و هفتم:

اتباع جمهوري افغانستان حق دارند در زنده گي اجتماعي، سياسي و اداره امور دولت به صورت مستقيم و يا از طريق نمايندگان خود شرکت نمايند.

ماده چهل و هشتم:

اتباع جمهوري افغانستان دارای

انتخابولو او انتخابیدلو حق لری. له دغه حق څخه د استفادی شرایط او طرز د قانون په واسطه تنظیمیری.

ننه څلویښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع د فکر او بیان د آزادی حق لری.

اتباع کولای شی چی له دغه حق څخه په ښکاره، شفاهی او لیکلی توگه د قانون سره سمه استفاده وکړی.

له خپریدو څخه مخکی د مطبوعاتو سانسور جواز نلری.

پنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع د قانون سره سم د سوله ییزو غونډو، تظاهراتو او اعتصاب حق لری.

یو پنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادی او ډله ییز شکایت، انتقاد او غوښتنی حق لری.

دولتی ارگانونه، ټولنیز سازمانونه او د چارو مسوولین موظف دی

حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط و طرز استفاده ازین حق توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده چهل و نهم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فکر و بیان می باشند.

اتباع می توانند از این حق به صورت علنی، شفاهی و تحریری طبق قانون استفاده کنند.

سانسور مطبوعات قبل از نشر جواز ندارد.

ماده پنجاهم:

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات، تظاهرات مسالمت آمیز و اعتصاب می باشند.

ماده پنجاه و یکم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق شکایت، انتقاد، پیشنهاد انفرادی و جمعی می باشند.

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امورموظف اند

به شکایات، پیشنهادات و انتقادات در موعدی که قانون تعیین کرده رسیده گی نموده اجراءات لازم به عمل آورند.

تعقیب به خاطر انتقاد ممنوع است.

ماده پنجاه و دوم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق کار و دریافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند. دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه و مرفقی کار شرایط لازم را برای استفاده اتباع این حق مساعد می سازد.

ماده پنجاه و سوم:

تحمیل کار اجباری ممنوع است. اجرای کار اجباری در حالت جنگ، آفات طبیعی و سایر حالاتی که حیات و آسایش عامه را تهدید کند ازین امر مستثنی می باشد.

ماده پنجاه و چهارم:

اتباع جمهوری افغانستان با نظر داشت نیازمندی جامعه مطابق

چی شکایتونه، غوښتنی او انتقادونه په هغه موده کی چی قانون ټاکلی ده وڅیړی او لازم اجراءات وکړی.

د انتقاد په خاطر تعقیب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع د کار او د برابر کار په وړاندی د برابر مزد د لاس ته وروړلو حق لری. دولت د کار د عادلانه او پر مختللو قوانینو د وضع کولو او تطبیق له لاری له دغه حق څخه د اتباعو د استفادی د پاره لازم شرایط برابروی.

دری پنځوسمه ماده:

د اجباری کار تحمیل منعه دی. د جنگ، طبیعی آفتونو په حالت او په نورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کړی، د اجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی.

څلور پنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع د ټولنی د اړتیا په پام کی نیولو سره د

تخصصی خانگی له مخی د دولتی دندو د ترلاسه کولو او د شغل د انتخاب حق لری.

پنځه پنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع د استراحت حق لری.

دولت د کار د ساعتونو او له مزد سره د نوبتی رخصتی ټاکل او د رخصتیو، جشنونو او اخترونو په ورځو کی د کار د شرایطو څرنګوالی تنظیموی او د استراحت، د فرهنگي، هنري موسسو د شبکو د پراختیا او د بدنی روزنی، ورزش او سالمو تفریحاتو د پاره شرایط برابروی.

شپږ پنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع د وړیا زده کړی حق لری.

دولت د بیسوادی له منځه وړلو، په مورنی ژبی د زده کړی، د متوازنې بنسټونو او روزنی د تعمیم، د اجباری

رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشد.

ماده پنجاه و پنجم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق استراحت می باشند.

دولت تعیین ساعات کار و رخصتی نوبتی با مزد و چگونگی شرایط کار را در روزهای رخصتی، جشنها و اعیاد تنظیم کرده، شرایط استراحت، گسترش شبکه های موسسات فرهنگی، هنری، رشد تربیت بدنی، ورزش و تفریحات سالم را مساعد می سازد.

ماده پنجاه و ششم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آموزش رایگان می باشند.

دولت به منظور امحای بی سوادی، تعمیم تعلیم و تربیه متوازن، آموزش به لسان مادری، تأمین

تعلیمات ابتدائی اجباری،
گسترش تدریجی تعلیمات
عمومی، تخنیکي، حرفوی و مسلکی
و رشد سیستم تحصیلات عالی
جهت تربیه کادرهای ملی تدابیر
لازم اتخاذ می کند.

در جمهوری افغانستان به
اشخاص خارجهی اجازه
تأسیس مکاتب مطابق احکام
قانون داده شده می تواند ازین
مکاتب تنها اشخاص خارجهی میتوانند
استفاده کنند.

ماده پنجاه و هفتم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای
حق صحت و تأمینات اجتماعی
می باشند. دولت از طریق توسعه
همه جانبه و متوازن سیستم
خدمات طبی سراسری ملی،
توسعه شفاخانه ها، مراکز صحی،
پرورش دوکتوران طب و
کارمندان خدمات طبی، جلوگیری
از امراض همگانی، توسعه

لومړنیو زده کړو تامین، د تخنیکي،
حرفوی او مسلکی عمومي زده کړو
د تدریجی پراختیا او د ملی کادرونو
د روزنی د پاره د لوړو زده کړو د
سیستم د ودی په مقصد لازم
تدابیره نیسی.

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنیو
اشخاصو ته د ښوونځیو د جوړولو
اجازه د قانون سره سمه ورکول
کیدای شی، له دغو ښوونځیو څخه
یوازی بهرنی اشخاص استفاده کولای
شی.

اووه پنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع د
روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری.
دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو
د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی
پراختیا، د روغتیايي مرکزونو او
روغتونونو د پراختیا، د طب د
دکتورانو او طبی خدمتونو د
کارمندانو د روزنی د عمومي ناروغیو
د مخینوی، د وړیا روغتیايي خدمتونو

د پراختیا، د خصوصی طبی خدمتونو د تنظیم او هڅونې او د زړو کسانو، د جگړې او کار د معلولینو او د شهیدانو د پاتې کسانو د پاره د مادی تامیناتو د ښه کولو له لاری لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع د علمی، تخنیکي او هنري فعالیتونو د آزادۍ حق لری.

دولت د علم او د علمی کادرونو د روزنی منظم پرمختگ تامینوی، د مؤلفانو او مخترعانو حقوق ساتی په ټولو برخو کی د علمی څیړنو هڅونه او ملاتړ کوی او د علمی څیړنو له نتایجو څخه اغیزمنه استفاده تعمیموی.

نهمه پنځوسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع په هیواد کی د مسافرت او د اوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری.

خدمات صحی رایگان، تنظیم و تشویق خدمات طبی خصوصی، بهبود تأمینات مادی برای کهن سالان، معلولین جنگ و کار و بازماندگان شهداً تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

ماده پنجاه و هشتم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی، تخنیکي و هنري می باشند.

دولت پیشرفت منظم علم و تربیه کادر های علمی را تأمین، حقوق مؤلفان و مخترعان را حفظ و تحقیقات علمی را در تمام عرصه ها تشویق و حمایه کرده، استفاده موثر از نتایج تحقیقات علمی را تعمیم می بخشد.

ماده پنجاه و نهم:

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق مسافرت و انتخاب آزاد محل سکونت و اقامت در کشور می باشند.

دولت می تواند به منظور حفظ امنیت و نظم عامه، جلوگیری از شیوع امراض، حفظ حقوق و آزادی های اشخاص، مسافرت، سکونت و یا اقامت را در بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم:

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون به خارج کشور مسافرت و به وطن عودت کنند.

ماده شصت و یکم:

هر تبعه جمهوری افغانستان مکلف است قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان را رعایت کند.

بی خبری از احکام قانون عذر پنداشته نمی شود.

ماده شصت و دوم:

اتباع جمهوری افغانستان و اشخاص خارجی مکلف اند به

دولت کولای شی چی د عامه امنیت او نظم د ساتنی، د ناروغيو د خپریدو د مخنیوی او د اشخاصو د حقوقو او آزادیو د ساتنی په مقصد د هیواد په ځینو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توګه منعه کړی.

شپیتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لری چی د قانون سره سم له هیواد څخه بهر ته مسافرت وکړی او وطن ته راستانه شی.

یو شپیتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت هر تبعه مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی.

د قانون له حکمونو څخه بی خبری عذر نه ګڼل کیږی.

دوه شپیتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع او بهرنی وګړی مکلف دی چی دولت

ته د قانون سره سمه مالیه او محصول ورکړی.

دولت طبق قانون مالیه و محصول بپردازند.

دری شپيتمه ماده:

ماده شصت و سوم:

له هیواد، خپلواکی، ملی حاکمیت او د هیواد له ځمکنی بشپړتیا څخه دفاع د افغانستان د جمهوریت د اتباعو له ویاړه ډک مکلفیت دی.

دفاع از وطن، استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور مکلفیت پر افتخار اتباع جمهوری افغانستان می باشد.

په وسله وال پوځ کی د خدمت شرایط د قانون د حکمونو سره سم تنظیمیږی.

شرایط خدمت در قوای مسلح مطابق به احکام قانون تنظیم می گردد.

څلور شپيتمه ماده:

ماده شصت و چهارم:

دولت د اتباعو له اساسی حقوقو او آزادیو څخه د استفادی او د مکلفیتونو د تر سره کولو د پاره لازم شرایط برابروی.

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق و آزادی های اساسی و انجام مکلفیت های اتباع فراهم می سازد.

هیڅوک حق نه لری چی په قانون کی له مندرجو حقوقو او آزادیو څخه د عامه گټو پر خلاف او د نورو اتباعو د حقوقو او آزادیو په زیان استفاده وکړی.

هیچ کس حق ندارد از حقوق و آزادی های مندرج در قانون علیه منافع عامه و به ضرر حقوق و آزادی های سایر اتباع استفاده نماید.

څلورم فصل

لویه جرگه

پنځه شپيتمه ماده:

لویه جرگه د ملی او تاریخی دودونو له مخی، د افغانستان د خلکو دارادی تر ټولو لوړه بنکارندویه ده.

شپږ شپيتمه ماده:

لویه جرگه له دغو کسانو څخه جوړه ده:

۱- د ملی شورا غړی.

۲- له هر ولایت او د هغه له معادل واحد څخه د خلکو په انتخاب لس تنه.

۳- والیان او کابل ښاروال.

۴- صدراعظم، د صدراعظم مرستیالان او د وزیرانو د شورا غړی.

۵- قاضی القضاة، د ستری محکمی مرستیالان او غړی.

۶- لوی څارنوال او د هغه مرستیالان.

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت و پنجم:

لویه جرگه مطابق به سنن ملی و تاریخی عالی ترین مظهر اراده مردم افغانستان می باشد.

ماده شصت و ششم:

لویه جرگه متشکل است از:

۱- اعضای شورای ملی.

۲- از هر ولایت و واحد معادل آن ده نفر به انتخاب مردم.

۳- والیان و ښاروال کابل.

۴- صدراعظم، معاونان صدراعظم و اعضای شورای وزیران.

۵- قاضی القضاة معاونان و اعضای ستره محکمه.

۶- لوی څارنوال و معاونان او.

- ۷- د اساسی قانون د شورا رئیس او غړی.
- ۷- رئیس و اعضای شورای قانون اساسی.
- ۸- د ملی جبهی د اجرائیه هیأت غړی.
- ۸- اعضای هیئت اجرائیه جبهه ملی.
- ۹- د سیاسی، علمی، ټولنیزو او روحانی غوره شخصیتونو له جملی څخه حد اکثر پنځوس تنه چی د ملی جبهی د دارالانشاء د پیشنهاد پر اساس د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کیږی.
- ۹- حداکثر (۵۰) نفر از جمله شخصیت های برجسته سیاسی، علمی، اجتماعی و روحانی که بر اساس پیشنهاد دارالانشای جبهه ملی توسط رئیس جمهور تعیین می شوند.
- اووه شپیتمه ماده:
- لوپه جرگه دغه واکونه لری:
- ۱- د اساسی قانون تصویب او تعدیل.
- ۱- تصویب و تعدیل قانون اساسی.
- ۲- د جمهور رئیس انتخاب او د هغه د استعفاً منل.
- ۲- انتخاب و قبول استعفای رئیس جمهور.
- ۳- د جگړی او متارکی له اعلان سره موافقت.
- ۳- موافقت به اعلان جنگ و متارکه.
- ۴- د هغو خورا مهمو مسالو په باره کی د تصمیم نیول چی د هیواد په
- ۴- اتخاذ تصمیم در مورد مهمترین مسایلی که به سرنوشت

برخلیک پوری اړه لری.

کشور ارتباط می گیرد.

اته شپیتمه ماده:

ماده شصت و هشتم:

له هغو حالاتو پرته چی په دغه اساسی قانون کی بل ډول اټکل شوی وی، لویه جرگه د جمهور رئیس په واسطه رابلل کیږی، پرانیستل کیږی او د هغی غونډی د جمهور رئیس او یا بل هغه چا تر ریاست لاندی چی جمهور رئیس یی د خپل نایب په توگه وټاکی، جوړیږی.

به استثنای حالاتی که درین قانون اساسی طور دیگر پیشبینی شده باشد لویه جرگه توسط رئیس جمهور دعوت، افتتاح و جلسات آن تحت ریاست او یا شخص دیگری که رئیس جمهور به حیث نایب خود تعیین کند دایر می شود.

د لویی جرگی نصاب د هغی د ټولو غړیو د دوو ثلثو په حضور بشپړیږی. د لویی جرگی تصمیمونه د هغی د ټولو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږی.

نصاب لویه جرگه با حضور دو ثلث مجموع اعضای آن تکمیل می گردد. تصامیم لویه جرگه به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد.

نهه شپیتمه ماده:

ماده شصت و نهم:

د ولسی جرگی د ړنگیدو په حالت کی د هغی غړی د نوی ولسی جرگی تر انتخابه پوری خپل غړیتوب د لویی جرگی د غړیو په توگه ساتی.

در حالت انحلال ولسی جرگه، اعضای آن الی انتخاب ولسی جرگه جدید عضویت خود را به حیث اعضای لویه جرگه حفظ می نمایند.

اویایمه ماده:

د لویې جرگې انتخابات د قانون او کړنلاره یې په خپله د لویې جرگې په واسطه تنظیمېږي.

پنځم فصل

جمهور رئیس

یو اویایمه ماده:

جمهور رئیس د دولت مشر دی، خپل واکونه په تقنینیه، اجرائیه او قضائیه برخو کې د دغه اساسی قانون او د افغانستان د جمهوریت د قوانینو له حکمونو سره سم تعمیلوی.

دوه اویایمه ماده:

جمهور رئیس د لویې جرگې د غړیو د رایو په اکثریت د اوو کلونو د مودی د پاره انتخابېږي.

یو شخص نه شی کیدلای له دوو ځلو نه زیات د جمهور رئیس په توگه انتخاب شی.

جمهور رئیس لویې جرگې ته مسوول او

ماده هفتادم:

انتخابات لویه جرگه توسط قانون و طرز العمل آن توسط خود لویه جرگه تنظیم می گردد.

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتاد و یکم:

رئیس جمهور در رأس دولت قرار داشته صلاحیت های خود را در عرصه های تقنینیه، اجرائیه و قضائیه مطابق احکام این قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان تعمیل می کند.

ماده هفتاد و دوم:

رئیس جمهور به اکثریت رأی اعضای لویه جرگه برای مدت هفت سال انتخاب می شود.

یک شخص نمی تواند بیش از دوبار به حیث رئیس جمهور انتخاب گردد.

رئیس جمهور نزد لویه جرگه مسوول

په راپور ورکولو مکلف دی.

و مکلف به ارائه گزارش می باشد.

د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد لویه جرگه د جمهور رئیس د واک د دوری له پای ته رسیدو څخه مخکې د دیرشو ورځو په موده کې رابلل کېږي.

به منظور انتخاب رئیس جمهور جدید لویه جرگه طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحیت رئیس جمهور دعوت می گردد.

دری او یایمه ماده:

ماده هفتاد و سوم:

د افغانستان د جمهوریت هر مسلمان تبعه چی د څلویښت کلنی عمر یی بشپړ کړی وی، په خپله او همسری له افغان مور او پلار څخه زیږیدلی او له مدنی او سیاسی حقوقو څخه برخمن وی. د جمهور رئیس په توگه انتخابیدلای شی.

هر تبعه مسلمان جمهوری افغانستان که سن (۴۰) سالگی را تکمیل کرده خود و همسر وی از والدین افغان متولد و از حقوق مدنی و سیاسی برخوردار باشد به حیث رئیس جمهور انتخاب شده می تواند.

څلور او یایمه ماده:

ماده هفتاد و چارم:

جمهور رئیس په لویه جرگه کې له انتخابیدلو وروسته په لاندی ډول لوړه کوی:

رئیس جمهور بعد از انتخاب در لویه جرگه حلف آتی را بجا می آورد:

((د لوی خدای په نامه لوړه کوم چی د اسلام د سپیڅلی دین د اساسونو حمایت، د اساسی قانون رعایت او د هغه د تطبیق څارنه او د افغانستان د خپلواکی، ملی حاکمیت او ځمکنی

«بنام خداوند بزرگ سوگند یاد می کنم که اساسات دین مقدس اسلام را حمایت، قانون اساسی را رعایت و از تطبیق آن مواظبت نموده از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت

بشپړتيا ساتنه وكړم. د اتباعو اساسی حقوق او آزادی وساتم او خپلی ټولی هلی ځلی د ټولنیز عدالت، د خلکو د نیکمرغی، د سولی د ټینگښت او د هیواد د پر مختگ د تامین په خاطر په کار واچوم))

پنځه او یایمه ماده:

جمهور رئیس د دغه اساسی قانون پر نورو مندرجو واکونو برسیره دغه واکونه لری:

- ۱- د وسله وال پوځ لوړ قیادت.
- ۲- د قوانینو او د ملی شورا د مصوبو توشیح.
- ۳- د حکومت په جوړولو باندی د موظف صدراعظم ټاکل.
- ۴- د ولسی جرگی له خوا د باور د رایې له لاس ته وروړلو وروسته د حکومت د رئیس او غړیو منظوری او د هغوی د استعفا منل.
- ۵- د لزوم په وخت کی د وزیرانو د شورا د غونډو تدویر او مشری.

ارضی افغانستان حراست کنم. حقوق و آزادیهای اساسی اتباع را حفاظت نمایم و تمام مساعی خود را به خاطر تأمین عدالت اجتماعی، سعادت مردم، تحکیم صلح و ترقی کشور به کار برم»

ماده هفتادو پنجم:

رئیس جمهور علاوه بر سایر صلاحیت های مندرج این قانون اساسی دارای صلاحیت های ذیل می باشد:

- ۱- قیادت اعلاى قواى مسلح.
- ۲- توشیح قوانین و مصوبات شورای ملی.
- ۳- تعیین صدراعظم موظف به تشکیل حکومت.
- ۴- منظوری رئیس و اعضای حکومت بعد از کسب رأی اعتماد از جانب ولسی جرگه و قبول استعفای آنها.
- ۵- تدویر و ریاست جلسات شورای وزیران عندالزوم.

- ۶- د قانون د حکمونو سره سم د قاضیانو، د لوړ رتبه کارمندانو او د وسله وال پوځ د افسرانو د تقرر، ترفیع او تقاعد منظوری.
- ۷- د سیاسی، ټولنیزو او اقتصادی سترو مسالو په باب د عمومی نظر غوښتنی یا عامه رایي ته د مراجعی (ریفراندم) په باره کی د تصمیم نیول.
- ۸- د مجازاتو بخښل او کمول.
- ۹- په بهرنیو دولتونو او بین المللی سازمانونو کی د افغانستان د جمهوریت د دیپلوماتیکو نماینده گیو د رئیسانو ټاکل.
- ۱۰- د افغانستان په جمهوریت کی د بهرنیو دولتونو د دیپلوماتیکو نماینده گیو د رئیسانو د باور لیکونو منل.
- ۱۱- د اضطرار د حالت، د عمومی او قسمی سفربری اعلان او پای ته رسول بی.
- ۱۲- د لویې جرگې په موافقه د
- ۶- منظوری، تقرر، ترفیع و تقاعد قضات، کارمندان عالیرتبه و افسران قوای مسلح مطابق به احکام قانون.
- ۷- اتخاذ تصمیم در مورد تدویر نظرخواهی عمومی یا مراجعه به آرای عامه (ریفرندام) راجع به مسایل عمده سیاسی، اجتماعی و اقتصادی.
- ۸- عفو و تخفیف مجازات.
- ۹- تعیین رؤسای نمایندگی های دیپلوماتیک جمهوری افغانستان در دول خارجی و سازمان های بین المللی.
- ۱۰- قبول اعتماد نامه های رؤسای نمایندگی های دیپلوماتیک دول خارجی در جمهوری افغانستان.
- ۱۱- اعلان حالت اضطرار، سفربری عمومی و قسمی و خاتمه دادن به آن.
- ۱۲- اعلان جنگ و متارکه به

- جگړې او متارکې اعلان.
- ۱۳- د پیسو د خپرولو اجازه.
- ۱۴- د قانون سره سم د تابعیت او پناه ورکړه.
- ۱۵- د قانون سره سم د نښانونو، مډالونو او افتخاری لقبونو ورکړه.
- ۱۶- د قانون سره سم د نورو واکونو عملی کول.
- شپږ او یایمه ماده:
- جمهور رئیس د صعب العالجي او اورډی ناروغی او یا استعفاً له حالاتو پرته د واک د دوری تر پایه خپلو دندو ته دوام ورکوی. په ټولو هغو حالاتو کی چی جمهور رئیس ونه شی کړای خپلی دندی سرته ورسوی دغه دندی د جمهور رئیس د لومړی مرستیال له خوا تر سره کیږی.
- جمهور رئیس د استعفاء، مړینی او یا په دایمی توگه د کار د وړتیا د لاسه ورکولو په صورت کی لویه جرگه د هغه د لومړی مرستیال په واسطه د نوی جمهور رئیس د موافقه لویه جرگه.
- ۱۳- اجازه نشر پوښ.
- ۱۴- اعطای تابعیت و پناهندگی مطابق قانون.
- ۱۵- اعطای نشانها، مډالها و القاب افتخاری مطابق قانون.
- ۱۶- تعمیل سایر صلاحیت ها مطابق قانون.
- ماده هفتاد و ششم:
- رئیس جمهور به جز از حالات بیماری صعب العلاج و دوام دار و یا استعفاء الی ختم دوره صلاحیت به وظایف خود دوام می دهد. در تمام حالاتی که رئیس جمهور نتواند وظایف خود را ایفاء نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجراء می شود.
- در صورت از دست دادن دایمی قابلیت کار، مرگ و یا استعفاءی رئیس جمهور، لویه جرگه توسط معاون اول او به منظور انتخاب رئیس

جمهور جدید طی مدت یک ماه دعوت می شود.

درحالات استعفاء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً به لویه جرگه ارائه می کند.

انتخاب په مقصد د یوی میاشتی د مودی په ترڅ کی رابلل کیږی.

د استعفاء په حالت کی جمهور رئیس خپله استعفاء په مستقیمه توگه لویې جرگې ته وړاندې کوی.

فصل ششم

شورای ملی

ماده هفتاد و هفتم:

شورای ملی عالی ترین ارگان تقنینی جمهوری افغانستان می باشد.

ماده هفتاد و هشتم:

شورای ملی متشکل از دو مجلس ولسی جرگه و سنا می باشد.

ماده هفتاد و نهم:

وکلاي ولسی جرگه از طریق حوزه های انتخاباتی براساس تعداد مساوی نفوس برای یک دوره تقنینیه پنج ساله انتخاب می شوند.

اعضای مجلس سنا (سناتورها) به

شپږم فصل

ملی شورا

اووه اوپایمه ماده:

ملی شورا د افغانستان د جمهوریت تر ټولو لوړ تقنینی ارگان دی.

اته اوپایمه ماده:

ملی شورا د ولسی جرگې او سنا له دوو مجلسونو څخه جوړه ده.

نهه اوپایمه ماده:

د ولسی جرگې وکیلان د انتخاباتی حوزه له لاری د نفوسو د برابر شمیر پر اساس د یوی پنځه کلنی تقنینیه دوری د پاره انتخابیږی.

د سنا د مجلس غړی (سنا توران) په

لاندی توگه انتخاب او ټاکل کیږی:

۱- له هر ولایت او د هغه له معادلو واحدونو څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره.

۲- د هر ولایت او د هغه د معادل د شورا د غړیو له جملی څخه دوه تنه د دریو کلونو د پاره د مربوطی شورا په انتخاب.

۳- پاتی دریمه برخه د خیرو، پوهو او باوری افرادو او ملی شخصیتونو له ډلی څخه د څلورو کلونو د پاره د جمهور رئیس له خوا ټاکل کیږی.

اتیایمه ماده:

د ملی شورا د غړیو شمیر، شرایط، د انتخاب او انتصاب طرز د قانون سره سم تنظیمیږی.

یو اتیایمه ماده:

ملی شورا د دغه اساسی قانون پر نورو مندرجو واکونو بر سیره دغه واکونه لری:

۱- د قوانینو او تقنینی فرمانونو

ترتیب ذیل انتخاب و تعیین می شوند:

۱- ازهر ولایت و واحد های معادل آن دو نفر برای مدت پنج سال.

۲- از جمله اعضای شورای هر ولایت و معادل آن دو نفر برای مدت سه سال به انتخاب شورای مربوط.

۳- یک ثلث باقیمانده از جمله افراد خیر، دانشمند، با اعتبار و شخصیت های ملی برای مدت چهار سال به تعیین رئیس جمهور.

ماده هشتم:

تعداد، شرایط، طرز انتخاب و انتصاب اعضای شورای ملی مطابق قانون تنظیم می گردد.

ماده هشتماد و یکم:

شورای ملی علاوه بر سایر صلاحیت های مندرج این قانون اساسی دارای صلاحیت های ذیل

می باشد:

- ۱- تصویب، تعدیل او لغوه کول او جمهور رئیس ته یی د توشیح په غرض وړاندی کول.
- ۲- د قوانینو تفسیر.
- ۳- د بین المللی تړونونو تصویب او فسخ.
- ۴- د اقتصادی- ټولنیزی پرمختیا د پلانونو تصویب او د هغو د تر سره کولو په باب د حکومت د راپور تایید.
- ۵- د دولتی بودجی تصویب او د هغی د اجرا په باب د راپور څیړنه.
- ۶- د اداری واحدونو جوړول او تعدیل یی.
- ۷- د وزارتونو او د هغو د معادلو مرکزی ارگانونو جوړول او لغوه کول.
- ۸- د جمهور رئیس د ورپیژندی او غوښتنی له مخی د جمهور رئیس د مرستیالانو د ټاکلو او عزل په باب د تصمیم نیول.
- ۱- تصویب، تعدیل و لغو قوانین و فرامین تقنینی و تقدیم آن به رئیس جمهور جهت توشیح.
- ۲- تفسیر قوانین.
- ۳- تصویب و فسخ معاهدات بین المللی.
- ۴- تصویب پلان های انکشاف اقتصادی - اجتماعی و تأیید گزارش حکومت در مورد اجرای آن.
- ۵- تصویب بودجه دولتی و بررسی گزارش در مورد اجرای آن.
- ۶- ایجاد واحد های اداری و تعدیل آن.
- ۷- تأسیس و لغو وزارت ها و ارگانهای مرکزی معادل آن.
- ۸- اتخاذ تصمیم در مورد تعیین وعزل معاونان رئیس جمهور به اساس معرفی و مطالبه رئیس جمهور.

- ۹- دولت ته د پور د اخیستلو اجازه او د انحصار د ورکړې په شمول په ملی اقتصاد کې د اساسی اهمیت لرونکی امتیاز ورکړه.
- ۱۰- د قانون په واسطه د نښانونو، مدالونو او افتخاری لقبونو وضع کول.
- ۱۱- د بهرنیو دولتونو او بین المللی سازمانونو سره د اړیکو د ټینګولو تائید.
- ۱۲- د استجواب په غونډه کې د حکومت په واک کې د شاملو اجراءاتو په باب د صدراعظم او د حکومت د غړیو د ځواب اوریدل.
- دوه اټیایمه ماده:
- ولسی جرګه دغه اختصاصی واکونه لری:
- ۱- د وزیرانو شورا او یا د هغی یوه غړی ته د باور د رایې د ورکړې او یا د باور د سلب په باب د تصمیم نیول.
- ۲- د ولسی جرګی او سنا تر منځ د
- ۹- اجازه اخذ قرضه به دولت و اعطای امتیاز دارای اهمیت اساسی در اقتصاد ملی به شمول اعطای انحصار.
- ۱۰- وضع نشانها، مدالها و القاب افتخاری توسط قانون.
- ۱۱- تائید برقراری روابط با دول خارجی و سازمان های بین المللی.
- ۱۲- استماع جواب صدراعظم و اعضای حکومت در مورد اجراءات شامل صلاحیت حکومت در جلسه استجواب.
- ماده هشتماد و دوم:
- ولسی جرګه دارای صلاحیت های اختصاصی ذیل می باشد:
- ۱- اتخاذ تصمیم در مورد اعطای رأی اعتماد و یا سلب اعتماد از شورای وزیران و یا یکی از اعضای آن.
- ۲- اتخاذ فیصله نهایی راجع

به طرح پلانهای انکشاف اقتصادی، اجتماعی و بودجه دولتی در صورت اختلاف نظر بین ولسی جرگه و سنا.

ماده هشتاد و سوم:

هر مجلس شورای ملی در اولین اجلاس، کمیسیونی را از بین اعضای خود جهت بررسی و ثایق انتخاب می کند این کمیسیون نتایج بررسی را به مجلس مربوط گزارش می دهد. مجلس بر اساس این گزارش صلاحیت و کلا را تأیید و در صورت تخلف از قانون انتخابات، و ثایق اعضای شورای ملی را از اعتبار ساقط می نماید.

ماده هشتاد و چهارم:

ولسی جرگه از جمله اعضای خود برای تمام دوره تقنینیه در اولین اجلاس، هیئت اداری را به ترکیب رئیس، دو معاون و دو منشی انتخاب می کند.

سنا از جمله اعضای خود هیأت

نظر د اختلاف په صورت کی د اقتصادی- ټولنیزی پرمختیا د پلانونو او د دولتی بودجی د طرحی په باب د وروستی پریکړی کول.

دری اتیایمه ماده:

د ملی شورا هر مجلس په لومړنی اجلاس کی د خپلو غړیو له مینځه د وثیقویو کمیسیون انتخابوی. دغه کمیسیون مربوط مجلس ته د څیړنی د نتیجو راپور ورکوی.

مجلس د دغه راپور پراساس د وکیلانو واک تائیدوی او د انتخاباتو له قانون څخه د سرغړونی په صورت کی د ملی شورا د غړیو وثیقی له اعتباره غورزوی.

څلور اتیایمه ماده:

ولسی جرگه د خپلو غړیو له جملی څخه د ټولی تقنینیه دوری دپاره په لومړنی اجلاس کی د رئیس، د دوو مرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیأت انتخابوی.

سنا د خپلو غړیو څخه د پنځو

کلونود پاره د رئیس او د یوه کال دپاره د دوو مرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیئت انتخابوی.

د ملی شورا د مجلسونو رئیسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامین په غاړه لری. د رئیسانو په غیاب کی یو تن مرستیال د هغوی دندی سرته رسوی.

پنځه اتمیمه ماده:

د ملی شورا عادی اجلاس په کال کی دوه ځله د سنبلی د میاشتی په لومړی اوونی او د حوت د میاشتی په لومړی اوونی کی جوړیږی.

د ملی شورا د هر عادی اجلاس موده دری میاشتی ده. که چیری د ملی شورا په اجلاس کی کلنی بودجه او یا پرمختیایی پلان مطرح وی د ملی شورا د اجلاس موده د هغوله تصویب څخه پخوا پای ته رسیدلای نه شی.

اداری را به ترکیب رئیس برای مدت پنج سال، دو معاون و دو منشی را برای مدت یکسال انتخاب می کند.

رؤسای مجالس شورای ملی، رهبری و تأمین نظم جلسات مربوط را به عهده دارند. درغیاب رؤسا وظایف آنها را یکی از معاونین انجام می دهد.

ماده هشتاد و پنجم:

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته اول ماه حوت دایر می شود.

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می باشد. در صورتی که در اجلاس شورای ملی بودجه سالانه یا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند.

هر گاه تصویب بودجه قبل از شروع سال مالی صورت نگیرد، بودجه سال گذشته تا زمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود.

اجلاس فوق العاده شورای ملی بر اساس تصمیم رئیس جمهور، مطالبه رئیس هر یک از مجالس و یا تقاضای یک خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند.

ماده هشتاد و ششم:

مجالس شورای ملی به صورت جداگانه یا مشترک تشکیل جلسه می دهد.

جلسات مشترک مجالس شورای ملی، از طرف رؤسای آن بالنوبه رهبری می شود.

افتتاح و اختتام اجلاس شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت می گیرد.

اولین اجلاس دوره تفنینه شورای ملی به وسیله

که چیری بودجه د مالی کال له پیل خخه پنخوا تصویب نه شی، د تیر کال بودجه د نوی کال د بودجی د تصویب تر وخته پوری تطبیقیری.

د ملی شورا فوق العاده اجلاس د جمهور رئیس د تصمیم، د مجلسونو د هر یوه رئیس د غوښتنی او یا د هر یوه مجلس د غړیو د پنځمی برخی د غوښتنی له مخی جوړیدلای شی.

شپږ اتیایمه ماده:

د ملی شورا مجلسونه په ځانگړی یا گډه توگه غونډی کوی.

د ملی شورا د مجلسونو د گډو غونډو لارښوونه په وارسره د هغو د رئیسانو له خوا کیږی.

د ملی شورا اجلاس د جمهور رئیس په له خوا پرانیستل کیږی او پای ته رسول کیږی.

د ملی شورا د تفنینه دوری لومړنی اجلاس د جمهور رئیس په وسیله د

ولسی جرگې د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشو ورځو د مودی په ترڅ کې رابلل کېږي.

اووه اتیایمه ماده:

د ملی شورا د هر مجلس نصاب د هغه د غړیو د دوو دریمو برخو په حضور بشپړېږي. د هر مجلس تصمیم د هغه د ټولو غړیو د رایو په اکثریت نیول کېږي.

اته اتیایمه ماده:

د ملی شورا د مجلسونو جلا او ښکته غونډې علنی دي، مگر دا چې مجلس د هغو د سری والی په باب تصمیم ونیسي.

د دواړو مجلسونو د بحثونو جریان ثبتېږي.

نهه اتیایمه ماده:

د ملی شورا هر مجلس له خپلو غړیو څخه د هر مجلس په واک کې د دننه مسالو د لومړني څیړني او چمتو کولو، د قوانینو او د هر مجلس د

رئیس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخابات ولسی جرگه دعوت می شود.

ماده هشتاد و هفتم:

نصاب هر مجلس شورای ملی با حضور دو ثلث اعضای آن تکمیل می شود تصمیم هر مجلس به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد.

ماده هشتاد و هشتم:

جلسات جداگانه و مشترک مجالس شورای ملی علنی می باشد مگر اینکه مجلس به سری بودن آن تصمیم بگیرد.

جریان مباحثات هر دو مجلس ثبت می گردد.

ماده هشتاد و نهم:

هر مجلس شورای ملی کمیسیون های دایمی را از بین اعضای خود جهت بررسی مقدماتی و آماده ساختن مسایل داخل

صلاحیت هر مجلس، مراقبت از تطبیق قوانین و تصامیم هر مجلس انتخاب می کنند.

ماده نودم:

هر مجلس شورای ملی صلاحیت دارد در صورت لزوم کمیسیون های تحقیق، تفتیش و سایر کمیسیون های موقتی را ایجاد کند. وظایف و طرز العمل کمیسیون های تحقیق و تفتیش توسط هر یک از مجالس شورای ملی تنظیم می گردد.

ماده نود و یکم:

اعضای ولسی جرگه حق دارند در جلسه استیضاح صدراعظم و یا هر یک از اعضای حکومت را مورد استیضاح قرار دهند. پاسخ به استیضاح به صورت تحریری یا شفاهی ارائه می گردد.

ولسی جرگه می تواند بر اساس پاسخ ارائه شده موضوع سلب اعتماد از حکومت را بررسی کند.

تصمیمونو د عملی کولو خخه د خاړنی په مقصد دایمی کمپسیونونه انتخابوی.

نوی یمه ماده:

د ملی شورا هر مجلس واک لری چی د لزوم په صورت کی د خپرنی او پلټنی کمپسیونونه او نور موقتی کمپسیونونه جوړ کړی.

د خپرنی او پلټنی د کمپسیونونو دندی او کړنلاره د ملی شورا د هر یوه مجلس له خوا تنظیمیږی.

یو نوی یمه ماده:

د ولسی جرگی غړی حق لری چی د استیضاح په غونډه کی صدراعظم او یا د حکومت هر یو غړی تر استیضاح لاندی ونیسی د استیضاح خواب په لیکلی یا شفاهی توگه وړاندی کیږی.

ولسی جرگه کولای شی چی د ورکړ شوی خواب له مخی له حکومت خخه د باور د سلب موضوع وخیږی.

که چیری حکومت د باور د سلب سره مخامخ شی د وزیرانو د نوی شورا تر جوړیدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی.

دوه نوی یمه ماده:

د وزیرانو د شورا غړی کولای شی چی په مشورتی رایې سره د ملی شورا په غونډو کی برخه واخلی.

دری نوی یمه ماده:

د ملی شورا غړی په جلا او گډ اجلاس کی د رایې او نظر د څرگندولو حق لری.

د ملی شورا هیڅ غړی د ملی شورا په دننه او یا بهر کی د رایې یا نظر د څرگندولو په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

د ملی شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته او د ملی شورا د دوو اجلاسونو تر مینځه د هغی د اداری هیئت له موافقی پرته د څرگند جرم د حالاتو په استثنا، نیول کیدلای او توقیفیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب

در صورتی که حکومت مورد سلب اعتماد قرار گیرد تا تشکیل شورای وزیران جدید به وظایف خود ادامه می دهد.

ماده نود و دوم:

اعضای شورای وزیران می توانند با رأی مشورتی در جلسات شورای ملی شرکت نمایند.

ماده نود و سوم:

اعضای شورای ملی در اجلاس جداگانه و مشترک دارای حق رأی و اظهار نظر می باشند.

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد.

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و در بین دو اجلاس شورای ملی بدون موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتار و توقیف شده نمی تواند و مورد تعقیب

لاندى نه نيول كيږي.

عدلي قرار نمي گيږد.

که چيري د ملي شورا غړي د
خرگند جرم په حالت کي ونيول شي
بايد د مربوط مجلس اداري هئيت ته
خبر ورکړ شي.

هر گاه عضوشوراي ملي در حالت
جرم مشهود گرفتار گردد بايد به
هئت اداري مجلس مربوط اطلاع
داده شود.

څلور نوي يمه ماده:

ماده نود و چهارم:

دغه مقامات د ملي شورا هر يوه مجلس
ته د قانون د وضع کولو، تعديلولو او
لغو کولو د پيشنهاده حق لري:

مقامات ذيل حق پيشنهاده وضع،
تعديل و لغو قانون را به هر يکي از
مجالس شوراي ملي داراء مي باشند:

۱- جمهور رئيس.

۱- رئيس جمهور.

۲- د ملي شورا د دواړو مجلسونو
دايمي کميسيونونه.

۲- کميسيون های دايمي مجلسين
شوراي ملي.

۳- د هر مجلس د غړيو لږ تر لږه
لسمه برخه.

۳- حداقل عشر اعضای هر
مجلس.

۴- د وزيرانو شورا.

۴- شوراي وزيران.

۵- ستره محکمه.

۵- ستره محکمه.

۶- لويه څارنوالی.

۶- لويه څارنوالی.

۷- د ملي جبهی اجرائیه هئيت.

۷- هئت اجرائیه جبهه ملي.

۸- د عالمانو او روحانيونو
شورا.

۸- شوراي علمانو و
روحانيون.

پنځه نوي يمه ماده:

ماده نود و پنجم:

له هغو حالاتو پرته چي په دغه اساسي

به استثنای حالاتی که درین

قانون کی په بل ډول اټکل شوی دی
د دغه اساسی قانون د (۸۱) مادی د
مندرجو واکونو په باب د یوه مجلس
تصمیمونه، بل مجلس ته استول
کېږی.

که چیری د یوه مجلس تصویب د بل
مجلس له خوا رد شی، توافق ته د
رسیدو په مقصد د دواړو مجلسونو
له غړیو څخه په برابر شمیر ګډه هیئت
جوړېږی.

د ګډه هیئت موافق تصمیم د جمهور
رئیس له توشیح وروسته نافذ ګڼل
کېږی.

که چیری ګډه هیئت د نظر د
اختلاف په لیری کولو بریالی
نه شی، موضوع د ملی شورا
په ګډه غونډه کی څیړل کېږی
او د هغی په باب تصمیم د ګډی
غونډی د غړیو د رایو په اکثریت
نیول کېږی.

قانون اساسی طور دیگر پیشینی
شده است. تصمیم یک مجلس در
مورد صلاحیت های مندرج ماده
(۸۱) به مجلس دیگر فرستاده
می شود.

در صورتی که تصویب یک مجلس
از جانب مجلس دیگر رد شود به
منظور نیل به توافق، هیئت مختلط
به تعداد مساوی از اعضای هر دو
مجلس ایجاد می گردد.

تصمیم موافق هیئت مختلط بعد از
توشیح رئیس جمهور نافذ شمرده
می شود.

هرگاه هیئت مختلط موفق به
رفع اختلاف نظر نشود
موضوع در جلسه مشترک
شورای ملی بررسی و تصمیم
در آن باره به اکثریت آرای
اعضای مجلس مشترک اتخاذ
می گردد.

شپږ نوی یمه ماده:

د ملی شورا تصمیمونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذیږی. که چیری جمهور رئیس د ملی شورا د تصمیم سره موافقه ونه لری، کولای شی چی هغه د وړاندی کیدو له نیتی څخه د دیرشو ورځو په ترڅ کی د دلایلو په څرگندولو سره ملی شورا ته مسترد کړی، د دیرشو ورځو د مودی په تیریدو سره او همدغه شان که چیری ملی شورا په راتلونکی اجلاس کی هغه بیا د غړیو د رایو په دوو دریمو برخو تصویب کړی، تصمیم نافذ گڼل کیږی او جمهور رئیس هغه توشیح کوی.

اووه نوی یمه ماده:

جمهور رئیس کولای شی چی د ولسی جرگی او سنا له رئیسانو، د وزیرانو د شورا له رئیس او قاضی القضاات سره له سلا وروسته د موجه دلایلو په څرگندولو سره د ولسی جرگی پڼکیدل اعلان کړی.

ماده نود و ششم:

تصمیم شورای ملی بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ می گردد. در صورتی که رئیس جمهور به تصمیم شورای ملی موافقه نداشته باشد می تواند آنرا در ظرف سی روز از تاریخ تقدیم با تذکر دلایل به شورای ملی مسترد نماید، با سپری شدن مدت سی روز و همچنان در صورتی که شورای ملی در اجلاس آینده آن را مجدداً به دو ثلث آرای اعضاء تصویب نماید تصمیم نافذ شمرده می شود و رئیس جمهور آنرا توشیح میکند.

ماده نود و هفتم:

رئیس جمهور می تواند بعد از مشوره با روسای ولسی جرگه، سنا، رئیس شورای وزیران و قاضی القضاات انحلال ولسی جرگه را با ذکر دلایل موجه آن اعلام نماید.

نوی انتخابات د ولسی جرگې له
رنگیدو وروسته د دیرشو ورځو په
موده کې کېږي.

نوی ولسی جرگه له نویو انتخاباتو
وروسته تر یوه کاله پورې رنګیدلای
نشي، ولسی جرگه د جمهور رئیس د
واک د دورې د وروستیو شپږو
میاشتو په موده کې رنګیدونکي نه
ده.

اته نوی یمه ماده:

قوانین او د ملی شورا مصوبې
په پښتو او دري ژبو خپریږي
او کیدای شي چی هغه د
هیواد د نورو ملیتونو په ژبو هم
خپری شي.

نهه نوی یمه ماده:

د ملی شورا د هر مجلس او د
هغه د دایمی کمیسیونونو
د فعالیت طرز د ملی
شورا په وسیله
تنظیمیږي.

انتخابات مجدد در خلال مدت سی
روز بعد از انحلال ولسی جرگه
صورت می گیرد.

انحلال ولسی جرگه جدید الی
یکسال بعد از انتخابات مجدد
صورت گرفته نمی تواند. ولسی
جرگه در جریان ششماه اخیر دوره
صلاحیت رئیس جمهور غیر قابل
انحلال می باشد.

ماده نود و هشتم:

قوانین و مصوبات شورای
ملی به لسان های پشتو و
دري به نشر می رسد و می توان
آترابه زبان های سایر ملیت های
کشور نشر نمود.

ماده نود و نهم:

طرز فعالیت هر مجلس
شورای ملی و کمیسیون های
دایمی آن توسط مجلس
مربوط تنظیم
می گردد.

فصل هفتم

شورای وزیران

ماده صدم:

شورای وزیران (حکومت) عالی ترین ارگان اجرائیوی و اداری قدرت دولتی جمهوری افغانستان می باشد.

شورای وزیران مرکب است از:

- صدراعظم.
 - معاونان صدراعظم.
 - وزراً و روسای ارگانهای مرکزی معادل وزارت.
- ماده یکصد و یکم:

صدراعظم مؤظف در اولین اجلاس دوره تقنینیه خط مشی سیاست داخلی و خارجی و ترکیب حکومت را جهت اخذ رای اعتماد به ولسی جرگه ارائه و معرفی می کند.

صدراعظم بعد از اخذ رأی اعتماد

اووم فصل

د وزیرانو شورا

سلمه ماده:

د وزیرانو شورا (حکومت) د افغانستان د جمهوریت د دولتی قدرت ډیر لوړ اجرائیوی او اداری ارگان دی.

د وزیرانو شورا له دغو کسانو څخه جوړ ده:

- صدراعظم.
 - د صدراعظم مرستیالان.
 - وزیران او د وزارت د معادلو مرکزی ارگانونو رئیسان.
- یو سلو یوه یمه ماده:

موظف صدراعظم د تقنینیه دوری په لومړنی اجلاس کی د کورنی او بهرنی سیاست تگ لاره او د حکومت ترکیب د باور د رایوی د اخیستلو په مقصد ولسی جرگی ته وړاندی او معرفی کوی.

صدراعظم د باور د رایوی او د جمهور

و منظوری رئیس جمهور خط مشی سیاست داخلی و خارجی و اعضای حکومت را به سنا ارائه و معرفی می کند.

ماده یکصد و دوم:

شورای وزیران در برابر ولسی جرگه و رئیس جمهور مسوول و مکلف به ارائه گزارش می باشد.

ماده یکصد و سوم:

شورای وزیران دارای وظایف و صلاحیت های ذیل می باشد:

۱- طرح و تطبیق خط مشی سیاست داخلی و خارجی.

۲- تامین اجرای امور اقتصاد ملی، طرح پلانیهای انکشاف اقتصادی و اجتماعی، ترتیب بودجه دولتی، تطبیق پلانیها و بودجه و ارائه گزارش مبنی بر اجرای آن به شورای ملی.

۳- اتخاذ تدابیر به منظور دفاع

رئیس د منظوری له اخیستلو وروسته، د کورنی او بهرنی سیاست تگلاره او د حکومت غړی سنا ته وړاندی او معرفی کوی.

یو سلو دویمه ماده:

د وزیرانو شورا ولسی جرگی او جمهور رئیس ته مسووله او د راپور په ورکولو مکلفه ده.

یوسلو دریمه ماده:

د وزیرانو شورا دغه دندی او واکونه لری:

۱- د کورنی او بهرنی سیاست د تگلاری طرح او تطبیق.

۲- د ملی اقتصاد د چارو د اجرا کولو تامین، د اقتصادی او ټولنیزی پرمختیا د پلانونو طرح کول، د دولتی بودجی ترتیب، د پلانونو او بودجی تطبیق او ملی شورا ته د هغو د اجرا کولو په باب د راپور وړاندی کول.

۳- د دولت د کتو د دفاع، د

قانونی ملکیت د ټولو ډولونو د حمایت، د عامه نظم او امنیت د تامین او د اتباعو د حقوقو او آزادیو د ساتنې په مقصد د تدبیرونو نیول.

۴- د قانون د حکمونو سره سم د بهرنیو اړیکو عمومی لارښوونه، د بهرنیو دولتونو او بین المللی موسسو سره د دیپلوماتیکو اړیکو ټینګول او د موافقت لیکونو لاسلیک کول.

۵- د وزیرانو په شورا پوری د تړلیو ادارو او ارګانونو جوړول.

۶- د قانون د حکمونو سره سم نور واکونه.

د افغانستان د جمهوریت د وزیرانو شورا د خپلو واکونو په حدودو کی مقرره او اساسنامه تصویبوی.

یوسلو څلورمه ماده:

د ملی شورا د تعطیل او یا د ولسی جرګی د پښکېدو په وخت کی د وزیرانو شورا د عاجلی اړتیا په صورت کی کولای شی چی په

ازمنافع دولت، حمایت تمام اشکال ملکیت قانونی، تامین نظم و امنیت عامه و حراست از حقوق و آزادی های اتباع.

۴- رهبری عمومی مناسبات خارجی، برقراری روابط دیپلوماتیک و عقد موافقتنامه ها با دول خارجی و موسسات بین المللی مطابق به احکام قانون.

۵- ایجاد ادارات و ارګانهای وابسته به شورای وزیران.

۶- سایر صلاحیت ها مطابق احکام قانون.

شورای وزیران جمهوری افغانستان در حدود صلاحیت های خویش مقرره و اساسنامه را به تصویب می رساند.

ماده یکصد و چهارم:

در هنگام تعطیل شورای ملی و یا انحلال ولسی جرګه شورای وزیران در صورت ضرورت عاجل می تواند درمورد مسایل شامل صلاحیت

شورای ملی به استثنای مسایل مربوط بودجه و امور مالی، فرامین تقنینی وضع نماید.

فرامین تقنینی بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ شمرده می شود.

شورای وزیران فرامین تقنینی را که مطابق حکم این ماده قانون اساسی وضع گردیده در اولین اجلاس شورای ملی جهت منظوری ارائه می نماید. فرامین تقنینی در صورتی که از طرف شورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط می گردد.

رئیس جمهور می تواند در خلال دو اجلاس شورای ملی یا در جریان انحلال ولسی جرگه بر اساس پیشنهاد صدراعظم بعضی از اعضای حکومت را سبکدوش و یا اعضای جدید را تعیین نماید.

این موضوع در اولین اجلاس

بودجی او مالی چارو پوری له مربوطو مسالو پرته د ملی شورا په واک کی د شاملو مسئلو په باب تقنینی فرمانونه وضع کړی، تقنینی فرمانونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذ گڼل کیږی.

د وزیرانو شورا هغه تقنینی فرمانونه چی د اساسی قانون د دغی مادی د حکم سره سم وضع شوی دی د ملی شورا لومړنی اجلاس ته د منظوری په غرض وړاندی کوی. که چیری تقنینی فرمانونه د ملی شورا له خوا رد شی، د ملی شورا د تصمیم له نیتی څخه له اعتباره لویږی.

جمهور رئیس کولای شی چی د ملی شورا د دوو اجلاسو ترمینځ موده او یا د ولسی جرگی د ړنگیدو په جریان کی د صدراعظم د پیشنهاد له مخی د حکومت ځینی غړی گوبنه او یا نوی غړی وټاکي.

دغه موضوع د ولسی جرگی

ولسی جرگه جهت اتخاذ تصمیم
ارائه می گردد.

ماده یکصد و پنجم:

دوره صلاحیت شورای وزیران با
ختم دوره تقنینیه خاتمه می یابد.
حکومتی که دوره صلاحیت آن
خاتمه یافته، وظایف خود را الی
تشکیل شورای وزیران جدید انجام
می دهد.

ماده یکصد و ششم:

تشکیل، ترکیب و طرز
فعالیت شورای وزیران
توسط قانون تنظیم می گردد.

لومړنی اجلاس ته د تصمیم نیولو په
مقصد وړاندې کیږي.

یوسلو پنځمه ماده:

د وزیرانو د شورا د واک دوره د
تقنینیه د وری په پای ته رسیدو سره
پای ته رسېږي. هغه حکومت چی د
واک دوره یی پای ته رسیدلی ده د
وزیرانو د نوی شورا تر جوړیدو
پوری خپلی دندی سرته رسوی.

یو سلوشپږمه ماده:

د وزیرانو د شورا تشکیل،
ترکیب او د فعالیت څرنګوالی د
قانون په واسطه تنظیمیږي.

اتم فصل

قضاء

یوسلو اوومه ماده:

قضا د دولت یو خپلواک رکن
دی.

یو سلو اتمه ماده:

قضاوت د افغانستان په جمهوریت
کی یوازی د محکمی له خوا د قانون

فصل هشتم

قضاء

ماده یکصد و هفتم:

قضاء یک رکن مستقل دولت
می باشد.

ماده یکصد و هشتم:

قضاوت در جمهوری افغانستان
صرف توسط محکمه مطابق احکام

د حکمونو سره سم کپړی.

محکمی د افغانستان په جمهوریت
کی له:

ستری محکمی، د ولایتونو، لویو
ولسوالیو، ولسوالیو، علاقه‌دارو،
بنارونو او ناحیو له محکمو او د
وسله وال پوځ له محکمو څخه
عبارت دی.

دولت کولای شی چی په قضایی
واحد سیستم کی اختصاصی محکمی
جوړی کړی.

یو سلو نهمه ماده:

ستره محکمه د تر ټولو لوړ قضایی
ارگان په توګه د هیواد د قضایی
واحد سیستم په سر کی ده او د
قاضی القضاة، د قاضی القضاة له
مرستیالانو او غړیو څخه مرکبه ده.

ستره محکمه د قانون د حکمونو سره
سم د محکمو فعالیتونه څاری او د
محکمو په فعالیتونو کی د قانون یو
شان تطبیق تامینوی.

یوسلو لسمه ماده:

قانون صورت می گیرد.

محاکم در جمهوری افغانستان
عبارت اند از:

ستره محکمه، محاکم ولایات،
لوی ولسوالیها، علاقه
داریه‌ها، شهرها و نواحی
و محاکم قسوی
مسلح.

دولت می تواند در سیستم واحد
قضایی، محاکم اختصاصی ایجاد
نماید.

ماده یکصد و نهم:

ستره محکمه بحیث عالی ترین
ارگان قضائی در رأس سیستم واحد
قضایی کشور قرار داشته مرکب
است از قاضی القضاة، معاونان
قاضی القضاة و اعضاء.

ستره محکمه بر طبق احکام قانون
فعالیت‌های محاکم را نظارت
نموده، تطبیق یکسان قانون را در
فعالیت های محاکم تأمین می کند.

ماده یکصد و دهم:

قاضی القضاة، معاونان و اعضای
ستره محکمه برای مدت شش سال
توسط رئیس جمهور تعیین
می گردند.

ستره محکمه نزد رئیس جمهور
مسوول و مکلف به ارائه گزارش
می باشد.

ماده یکصد و یازدهم:

محاکم در قضاوت خود مستقل
بوده صرف تابع قانون می باشند.
رسیده گی و صدور حکم توسط
محاکم بر اساس اصل تساوی
طرفین در برابر قانون و محکمه
صورت می گیرد.

ماده یکصد و دوازدهم:

قضاة حین بررسی قضایا احکام
قانون اساسی و قوانین جمهوری
افغانستان را تطبیق می نمایند.

در حالاتی که قانون صراحت
نداشته باشد، محکمه قضایا را
طبق احکام شریعت اسلام به
نحوی حل و فصل می نماید که

قاضی القضاة، د ستري محکمی
مرستیالان او غړی د شپږو کلونو د
پاره د جمهور رئیس له خوا ټاکل
کېږي.

ستره محکمه جمهور رئیس ته
مسووله او په راپور ورکولو مکلفه
ده.

یو سلو یوولسمه ماده:

محکمی په خپل قضاوت کی
خپلواکی او یوازی د قانون تابع دی.
د محکمو له خوا غور او د حکم
صادرول د قانون او محکمی په
وړاندی د دواړو خواوو د برابری د
اصل پر اساس کېږي.

یو سلو دولسمه ماده:

قاضیان د قضیو د څېړنی په وخت
کی د افغانستان د جمهوریت اساسی
قانون او قوانین تطبیقوی.

په هغو حالاتو کی چی قانون
صراحت و نه لری محکمه قضی د
اسلام د شریعت د حکمونو له مخی
په داسی توگه حل او فصل کوی چی

عدالت په ډیره بڼه ممکنه وجه تامین کړی.

عدالت را به بهترین وجه ممکن تأمین نماید.

یوسلو دیارلسمه ماده:

ماده یکصد و سیزدهم:

د افغانستان د جمهوریت په محکمو کی محاکمه په علنی توگه کیږی. هغه حالات چی پر قضیو باندی په سری غونډو کی غور کیږی د قانون په واسطه ټاکل کیږی.

در محاکم جمهوری افغانستان محاکمه به صورت علنی اجرامی شود حالاتی که قضایا در جلسات سری رسیده گی می شود، توسط قانون تعیین می گردد.

د محکمی د حکم ابلاغ په ټولو حالاتو کی علنی دی.

ابلاغ حکم محکمه در همه حالات علنی است.

یو سلو خوارلسمه ماده:

ماده یکصد و چاردهم:

په محکمو کی د قضیو غور او حل او فصل په پښتو او دری ژبو او یا د سیمی د اوسیدونکو د اکثریت په ژبه کیږی.

رسیده گی و حل و فصل قضایا در محاکم به لسان های پشتو و دری و یا به لسان اکثریت ساکنین محل صورت می گیرد.

که چیری د دعوی لوری په هغه ژبه باندی چی محاکمه پری کیږی و نه پوهیږی، د ترجمان په مرسته د قضیې د موادو او اسنادو سره د اشنایی حق او په مورنی ژبه باندی په محکمه کی د خبرو حق ورته تضمینیږی.

اگر طرف دعوی لسانی را که محاکمه توسط آن صورت می گیرد حق آشنایی با مواد و اسناد قضیه توسط ترجمان و حق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد.

یوسلو پنخلسمه ماده:

د محکمو پریکړې باید مدللی وی او د حکم سبونه په کی ذکر شی.

د محکمو قطعی پریکړې واجب التعمیل دی، د اعدام له حکمه پرته چی د جمهور رئیس له منظوری وروسته عملی کیری.

یوسلو شپاړسمه ماده:

د محکمو تشکیل، ترکیب واک او د فعالیت څرنگوالی د قانون په واسطه تنظیمیری.

ماده یکصد و پانزدهم:

فیصله های محاکم باید مدلل باشد و اسباب حکم در آن ذکر گردد.

فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است به استثنای حکم به اعدام که بعد از منظوری رئیس جمهور تعمیم می گردد.

ماده یکصد و شانزدهم:

تشکیل، ترکیب، صلاحیت و طرز فعالیت محاکم توسط قانون تنظیم می شود.

نهم فصل

څارنوالی

یوسلو اوولسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت څارنوالی د

مرکزیت د اصل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویی څارنوالی، د

نهم فصل

څارنوالی

ماده یکصد و هفدهم:

څارنوالی جمهوری افغانستان

سیستم واحد مبتنی بر اصل مرکزیت بوده متشکل است از:

ولایتونو، لویو ولسوالیو، ولسوالیو،
علاقه داریو، ښارونو او ناحیو له
څارنوالیو او د وسله وال پوځ له
څارنوالی څخه جوړ دی.

دولت کولای شی چی د څارنوالی
په واحد سیستم کی اختصاصی
څارنوالی جوړه کړی.

یوسلو اتلسمه ماده:

لوی څارنوال د هیواد د څارنوالی
د ارگانونو د فعالیت لارښوونه
کوی.

د څارنوالی ارگانونه په خپلو
اجراآتو کی خپلواک دی،
یوازی د قانون او لوی څارنوال تابع
دی.

یوسلو نولسمه ماده:

لوی څارنوال او د هغه مرستیالان د
جمهور رئیس له خوا د شپږو کلونو
دپاره ټاکل کیږی. لوی څارنوال
جمهور رئیس ته مسوول او د راپور
په ورکولو مکلف دی.

یوسلو شلمه ماده:

لویه څارنوالی، څارنوالی های
ولایات، لوی ولسوالی ها، ولسوالی
ها، علاقہ داری ها، شهرها، نواحی
و څارنوالی قوای مسلح.

دولت می تواند در سیستم واحد
څارنوالی، څارنوالی اختصاصی
ایجاد نماید.

ماده یکصد و هجدهم:

لوی څارنوال رهبری فعالیت
ارگانهای څارنوالی کشور را به
عهده دارد.

ارگانهای څارنوالی در
اجراآت خویش مستقل بوده
صرف تابع قانون و لوی څارنوال
می باشند.

ماده یکصد و نهم:

لوی څارنوال و
معاونان او توسط رئیس
جمهور برای مدت
شش سال تعیین
می گردند.

ماده یکصد و بیستم:

نظارت عالی بر تطبیق و رعایت یکسان قوانین از طرف تمام وزارت ها و سایر ارگانهای مرکزی اداره دولتی، کمیته های اجرائیوی شورا های محلی، موسسات دولتی، مختلط، خصوصی، ادارات، کوپراتیو ف ها، احزاب سیاسی و سازمانهای اجتماعی، مسوولین امور و اتباع، بر عهده لوی خارنوال و خارنوالان تحت اثر او می باشد.

ماده یکصد و بیست و یکم:

تشکیل، ترکیب، صلاحیت و طرز فعالیت خارنوالی توسط قانون تنظیم می گردد.

فصل دهم

شورای قانون اساسی

ماده یکصد و بیست و دوم:

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان به منظور مراقبت از مطابقت قوانین، سایر اسناد تقنینی و معاهدات بین المللی با قانون اساسی

د ټولو وزارتونو او د دولتي ادارې د نورو مرکزي ارگانونو، د سيمه یيزو شوراگانو د اجرائیوی کمیټو، د دولتي، مختلطو او خصوصي موسسو، ادارو، کوپراتیفونو، سياسي گوندونو او ټولنيزو سازمانونو، د چارو د مسوولينو او اتباعو له خوا د قوانينو پر يو شان تطبیق او رعایت باندې لوړه څارنه د لوی خارنوال او د هغه ترلاس لاندې خارنوالانو په غاړه ده.

یوسلو یو ویشتمه ماده:

د خارنوالی تشکیل، ترکیب، واک او د فعالیت څرنگوالی د قانون په واسطه تنظیمیږی.

لسم فصل

د اساسی قانون شورا

یوسلو دوه ویشتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت د اساسی قانون شورا د اساسی قانون سره د قوانینو، نورو تقنینی اسنادو او بین المللی تړونونو د سمون لړلو د

خارنی په مقصد جوړېږي.

یوسلو درویشتمه ماده:

د اساسی قانون شورا دغه واکونه لری:

۱- د اساسی قانون سره د قوانینو، تقنینی فرمانونو او د بین المللی تړونونو د سمون لرلو څیرل.

۲- جمهور رئیس ته له اساسی قانون څخه د راولاړو شویو مسئلو په باب د حقوقی او قضایی مشورو ورکول.

یوسلو څلرویشتمه ماده:

د اساسی قانون شورا د خپلو واکونو د تعمیم په مقصد حق لری:

۱- هغه تقنینی اسناد چی د توشیح په غرض جمهور رئیس ته وړاندی کیږی، مطالعه او د اساسی قانون سره د هغو د سمون لرلو په باب نظر څرگند کړی.

۲- جمهور رئیس ته د قانون جوړولو د چارو د پرمختیا په مقصد د تدبیرونو د نیولو په برخه

ایجاد می گردد.

ماده یکصد و بیست و سوم:

شورای قانون اساسی دارای صلاحیت های ذیل می باشد:

۱- بررسی مطابقت قوانین فرامین تقنینی و معاهدات بین المللی با قانون اساسی.

۲- اعطای مشوره های حقوقی و قضایی در باره مسایل ناشی از قانون اساسی به رئیس جمهور.

ماده یکصد و بیست و چهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعمیم صلاحیت های خود حق دارد:

۱- اسناد تقنینی ایکه جهت توشیح به رئیس جمهور ارائه می گردد مطالعه و راجع به مطابقت آنها با قانون اساسی ابراز نظر نماید.

۲- پیشنهادات مشخص را در زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور

قانونگذاری که قانون اساسی حکم می کند به رئیس جمهور ارائه نماید.

ماده یکصد و بیست پنجم:

شورای قانون اساسی متشکل از رئیس و (۸) عضو می باشد که توسط رئیس جمهور برای مدت (۶) سال تعیین می شود.

ماده یکصد و بیست و ششم:

شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسوول و مکلف به ارائه گزارش می باشد.

ماده یکصد و بیست و هفتم:

تشکیل و طرز فعالیت شورای قانون اساسی توسط قانون تنظیم می گردد.

فصل یازدهم

شوراهای محلی

ماده یکصد و بیست و هشتم:

جمهوری افغانستان از لحاظ اداره محلی به واحد های اداری ولایات، لوی ولسوالی ها، ولسوالی ها،

کی چی اساسی قانون حکم کوی، مشخص پیشنهادونه وړاندی کړی.

یوسلو پنځه ویشتمه ماده:

د اساسی قانون شورا له رئیس او (۸) غړیو څخه جوړه ده چی د جمهور رئیس له خوا د (۶) کلونو د پاره ټاکل کیږی.

یوسلو شپږ ویشتمه ماده:

د اساسی قانون شورا جمهور رئیس ته مسووله او د راپور په ورکولو مکلفه ده.

یوسلو اووه ویشتمه ماده:

د اساسی قانون د شورا تشکیل او د فعالیت څرنګوالی د قانون په واسطه تنظیمیږی.

یولسم فصل

سیمه ییزی شوراګانی

یوسلو اته ویشتمه ماده:

د افغانستان جمهوریت د سیمه ییزی اداری له پلوه د ولایتونو، لویو ولسوالیو، ولسوالیو، علاقداریو،

علاقه داری ها، قریه ها، شهر ها و نواحی تقسیم می گردد.

ارگانهای قدرت دولتی در واحد های اداری، شورای های محلی آن می باشد.

ارگان های اجرائیوی شورا های محلی عبارت اند از کمیته های اجرائیوی که توسط شورا های محلی وکلای مردم انتخاب می شود.

در رأس کمیته های اجرائیوی شورا های محلی بالترتیب والی ها، لوی ولسوال ها، ولسوال ها، علاقه دارها، قریه دارها، شاروال ها و آمران نواحی قرار دارند.

ماده یکصد و بیست و نهم:

ارگانهای محلی قدرت و اداره دولتی تمام امور مربوط به اداره محل را با نظر داشت منافع عامه کشور اجرا می کنند.

تمام موسسات، سازمانها و

کلیو بناورونو او ناحیو په اداري واحدونو باندی ویشل کیږي.

په اداري واحدونو کی د دولتي قدرت ارگانونه د هغو سیمه ییزی شوراگانی دی.

د سیمه ییزو شوراگانو اجرائیوی ارگانونه له اجرائیوی کمیټو څخه عبارت دی چی د خلکو د وکیلانو د سیمه ییزو شوراگانو په واسطه انتخابیږي.

د سیمه ییزو شوراگانو د اجرائیوی کمیټو په سر کی په ترتیب سره والیان، لوی ولسوالان، ولسوالان، علاقداران، د کلیو ملکان، بناوروالان او د ناحیو آمران واقع دی.

یوسلو نهه ویشتمه ماده:

د دولتي قدرت او اداري سیمه ییزو ارگانونه د سیمی په اداري پوری تړلی مربوطی چاری د هیواد د عامه گټو په پام کی نیولو سره سرته رسوی.

ټولی مربوطی سیمه ییزی موسسی،

سازمانونه او ادارې د سیمه ییزو شوراګانو او د هغو د اجرائیوی کمیټو د تصمیمونو په عملی کولو مکلفی دی. ادارات محلی مربوط مکلف به تعمیل تصمیم شوراهاى محلی و کمیته های اجرائیوی آن می باشند.

یو سلو دیرشمه ماده:

د سیمه ییزو شوراګانو د واک دوره درې کاله ده.

یوسلو یو دیرشمه ماده:

د سیمه ییزو شوراګانو تشکیل، دندې، واکونه او د انتخاب او فعالیت خرنګوالی د قانون په واسطه تنظیمیږی.

ماده یکصد و سی ام:

دوره صلاحیت شوراهاى محلی سه سال است.

ماده یکصد و سی و یکم:

تشکیل، وظایف، صلاحیت طرز انتخاب و فعالیت شوراهاى محلی توسط قانون تنظیم می گردد.

دولسم فصل

بهرنی سیاست

یوسلو دوه دیرشمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت بهرنی سیاست د ملی ګټو د تامین، د خپلواکۍ، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا د ټینګښت، د نړیوالی سولی او امنیت او د سوله ییز ګډ ژوند د

فصل دوازدهم

سیاست خارجى

ماده یکصد و سی و دوم:

سیاست خارجى جمهورى افغانستان بر مبنای تامین منافع ملی، تحکیم استقلال و حاکمیت ملی، تمامیت ارضی کشور، حفظ صلح و امنیت جهانی، همزیستی مسالمت آمیز،

ساتلو، د حقوقو د برابری او د بین المللی همکارۍ د هر اړخیزې پرمختیا پر بنسټ ولاړ دی.

یوسلو درې دیرشمه ماده:

د افغانستان جمهوریت د ملګرو ملتونو د سازمان د منشور، د بشر د حقوقو د نړیوالې اعلامیې او د بین الملل حقوقو د نورو منل شویو اصولو او موازینو درناوی او رعایت کوی.

یوسلو څلور دیرشمه ماده:

د افغانستان جمهوریت د ناپیلتوب سیاست د دولت د بهرنی سیاست د مهم اصل په توګه تعقیبوی او د ناپیلتوب د غورځنګ د یوه بنسټ ایښودونکی په توګه د هغه هدفونو ته د رسیدلو په لاره کې هلی ځلی کوی.

یوسلو پنځه دیرشمه ماده:

د افغانستان جمهوریت د ټولو هیوادونو، په تیره بیا د ګاونډیو او اسلامی هیوادونو سره د هغو د

تساوی حقوق و انکشاف همه جانبه همکارۍ بین المللی استوار است.

ماده یکصد و سی و سوم:

جمهوری افغانستان منشور سازمان ملل متحد، اعلامیه جهانی حقوق بشر و سایر اصول و موازین قبول شده حقوق بین المللی را احترام و رعایت می کند.

ماده یکصد و سی و چارم:

جمهوری افغانستان سیاست عدم انسلاک را به حیث اصل مهم سیاست خارجی دولت تعقیب کرده و به مثابه یکی از بنیان گذاران جنبش عدم انسلاک در جهت نیل به اهداف آن تلاش می کند.

ماده یکصد و سی و پنجم:

جمهوری افغانستان خواهان برقراری و تحکیم مناسبات دوستانه با همه کشورها به خصوص

کشورهای همجوار و اسلامی بدون نظر داشت نظام سیاسی، اجتماعی و اقتصادی آنها، مبتنی بر اصول تساوی حقوق، احترام متقابل به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر، عدم توسل به زور، تهدید و یا قوه، تقبیح همه اشکال مداخله و تجاوز، اجرای صادقانه تعهدات بین المللی مطابق اصول و موازین قبول شده حقوق بین المللی می باشد.

ماده یکصد و سی و ششم:

جمهوری افغانستان از مبارزه مردمان و ملل به خاطر صلح، استقلال ملی، دموکراسی، ترقی اجتماعی و حق ملل در تعیین سرنوشت پشتیبانی نموده بر ضد استعمار، استعمارنو، امپریالیزم، صهیونیزم، راسیزم، اپارتاید و فاشیزم مبارزه می کند.

سیاسی، تولیدی و اقتصادی نظام په پام کی له نیولو پرته، د حقوقو د برابری، خپلواکی، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ته د متقابل درناوی، د یو بل په کورنیو چارو کی د لاس نه وهلو، زور، گواښ او یا قوی ته د لاس نه اچولو، د لاس وهنی او تیری د ټولو ډولونو د غندلو او د بین الملل حقوق د منل شویو اصولو او موازینو سره سم د بین المللی ژمنو د رښتیا نی ترسره کولو د اصولو پر بنسټ د دوستانه اړیکو د رامینځ ته کولو او ټینګښت غوښتونکی دی.

یوسلو شپږ دیرشمه ماده:

د افغانستان جمهوریت د سولې، ملی خپلواکی، د موکراسی، ټولنیزی ترقی او د برخلیک په ټاکلو کی د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزی ملاتړ کوی، د استعمار، نوی استعمار، امپریالیزم، صهیونیزم، راسیزم، اپارتاید او فاشیزم پر ضد مبارزه کوی.

یوسلو اووه دیرشمه ماده:

د افغانستان جمهوریت د پوره بی وسلی کولو، په ځمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، د هسته یی، کیمیاوی او د ډله ییزی وژنی د وسلی د نورو ډولونو د نه پراختیا او له منځه وړلو، د بهرنیو پوځی اډو له منځه وړلو، د بین المللی کرکچونو د لیری کولو او د بین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانه نظم د ټینګولو په خاطر د مبارزی ملاتړ کوی.

ماده یکصد و سی و هفتم:

جمهوری افغانستان از مبارزه به خاطر خلع سلاح عام و تام، قطع مسابقات تسلیحاتی در زمین و فضا، عدم گسترش و امحای سلاح هسته یی و کیمیاوی و سایر انواع سلاح کشتار جمعی، از بین بردن پایگاه های نظامی خارجی، رفع تشنجات بین المللی و استقرار نظم نوین و عادلانه اقتصادی و اطلاعاتی بین المللی پشتیبانی می کند.

یوسلو اته دیرشمه ماده:

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی.

ماده یکصد و سی و هشتم:

در جمهوری افغانستان تبلیغ جنگ ممنوع است.

دیارلسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون تر ټولو لوړ حقوقی اعتبار لری،

فصل سیزدهم

احکام متفرقه

ماده یکصد و سی و نهم:

قانون اساسی جمهوری افغانستان دارای عالی ترین اعتبار حقوقی

بوده، قوانین و سایر اسناد تقنینی مطابق به آن وضع می گردد.

ماده یکصد و چهلم:

دولت و تمام ارگانهای آن براساس قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان فعالیت کرده نظم حقوقی منافع جامعه، حقوق و منافع قانونی اتباع را تامین می کند.

مؤسسات دولتی، کوپراتیفی، مختلط، خصوصی، احزاب سیاسی، سازمان های اجتماعی، مسوولین امور و اتباع مکلف به رعایت قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان می باشند.

ماده یکصد و چهل و یکم:

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد.

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یک ثلث و تأیید دو ثلث اعضای شورای ملی

قوانین او نور تقنینی اسناد له هغه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده:

دولت او د هغه ټول ارگانونه د افغانستان د جمهوریت د اساسی قانون او قوانینو پر اساس فعالیت کوی، حقوقی نظم، د ټولنی گټی او د اتباعو قانونی حقوق او گټی تامینوی.

دولتی، کوپراتیفی، مختلطی او خصوصی موسسی، سیاسی گوندونه، ټولنیز سازمانونه، د چارو مسوولین او اتباع د افغانستان د جمهوریت د اساسی قانون او قوانینو په رعایت مکلف دی.

یوسلو یو څلویښتمه ماده:

د اساسی قانون تعدیل په مستقیمه توگه د لویی جرگی په واسطه کیږی.

همدغه شان د اساسی قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یا د ملی شورا د غړیو د یوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو

په تایید هم نیول کیږي. په دی حالت کی جمهور رئیس لویه جرگه جوړوي، که چیری لویه جرگه د تعدیل پیشنهاد په خای وبولی، اساسی قانون تعدیلوی او که نه، د تعدیل پیشنهاد ردوی.

د اضطرار په حالت کی د اساسی قانون تعدیل جواز نه لری.

یوسلو دوه څلویښتمه ماده:

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیالانو، د ملی شورا د غړیو، صدراعظم، د حکومت د غړیو، قاضی القضاة، د ستری محکمی د قاضیانو، د اساسی قانون د شورا د غړیو، لوی څارنوال او د هغه د مرستیالانو د پاره د قانون سره سم معاش ټاکل کیږي.

یوسلو دری څلویښتمه ماده:

که چیری د جگړی، د جگړی د خطر، بحران او یا ورته حالاتو په علت له هغو لارو څخه چی د قانون په واسطه ټاکل

نیز صورت می گیرد.

درین حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر می کند در صورتی که لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را وارد بداند قانون اساسی را تعدیل و در غیر آن پیشنهاد تعدیل را رد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جواز ندارد.

ماده یکصد و چهل و دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس جمهور، اعضای شورای ملی، صدر اعظم، اعضای حکومت، قاضی القضاة، قضات ستره محکمه، اعضای شورای قانون اساسی، لوی څارنوال و معاونان او طبق قانون معاش تعیین می شود.

ماده یکصد و چهل و سوم:

هر گاه به علت جنگ، خطر جنگ، بحران و یا حالات مماثلی که حفظ استقلال حاکمیت

ملی و تمامیت ارضی یا امنیت داخلی از مجارییکه توسط قانون اساسی تعیین شده ناممکن گردد، رئیس جمهور می تواند حالت اضطرار را اعلان کند.

هر گاه حالت اضطرار از سه ماه بیشتر دوام نماید برای تمدید آن موافقه لویه جرگه شرط است.

ماده یکصد و چهل و چارم:

در مدت حالت اضطرار رئیس جمهور دارای صلاحیت های ذیل می باشد:

۱- تمدید دوره صلاحیت شورای ملی.

۲- تفویض برخی از صلاحیت های شورای ملی به شورای وزیران.

۳- اعطای برخی از صلاحیت های محاکم به محاکم اختصاصی و محاکم قوای مسلح.

۴- تعلیق و یا تحدید اعتبار مواد (۳۰- ۴۴- ۴۵- ۴۶- ۴۹-

۵۰- فقره اخیر ماده ۵۱، ماده

شوی دی د خپلواکی، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا او یا د کورنی امنیت ساتل ناممکن شی، جمهور رئیس کولای شی چی د اضطرار حالت اعلان کړی.

که چیری د اضطرار حالت له دریو میاشتو څخه زیات دوام وکړی، د هغه د اوږدولو د پاره د لویی جرگی موافقه شرط ده.

یوسلو څلور څلویښتمه ماده:

د اضطرار د حالت په موده کی جمهور رئیس دغه واکونه لری:

۱- د ملی شورا د واک د دوری اوږدول.

۲- د وزیرانو شورا ته د ملی شورا د ځینو واکونو ورسپارل.

۳- اختصاصی محکمو او د وسله وال پوځ محکمو ته د محکمو د ځینو واکونو ورکول.

۴- د اساسی قانون د (۳۰- ۴۴- ۴۵- ۴۶- ۴۹- ۵۰- مادو، د ۵۱

مادی (روستی فقری، د ۵۳ او ۶۰

مادو) د اعتبار تعلیق او یا تحدید.

۵- د قانون سره سم د نورو واکونو عملی کول.

یوسلو پنځه څلویښتمه ماده:

که چیری هغه بین المللی تړونونه یا میثاقونه چی د افغانستان جمهوریت هغه لاسلیک کړی او یا ورسره یو ځای شوی وی، د افغانستان د جمهوریت د قوانینو د حکمونو مغایر وی نو بین المللی تړون او میثاق ته رجحان ورکول کیږی.

یوسلو شپږ څلویښتمه ماده:

د دغه اساسی قانون په انفاذ او د جمهور رئیس په انتخاب سره د انقلابی شورا رئیس هیأت ړنگیږی او انقلابی شورا د ملی شورا تر جوړیدو پوری د اساسی قانون د (۶) فصل د مندرجو واکونو په لرلو سره خپلی دندی ته دوام ورکوی.

ملی شورا د اساسی قانون د تصویب له نیتی څخه د شپږو میاشتو په ترڅ

۵۳ و ۶۰) قانون اساسی.

۵- تعمیم سایر صلاحیت ها طبق قانون.

ماده یکصدو چهل و پنجم:

در صورتی که معاهدات یا میثاق های بین المللی که جمهوری افغانستان آنرا عقد یا به آن الحاق نموده مغایر احکام قوانین جمهوری افغانستان باشد به معاهده بین المللی و میثاق رجحان داده می شود.

ماده یکصدو چهل و ششم:

بانفاذ این قانون اساسی و انتخاب رئیس جمهور، هیات رئیس شوری انقلابی منحل گردیده و شورای انقلابی الی تشکیل شورای ملی با داشتن صلاحیت های مندرج فصل (۶) قانون اساسی به وظیفه خود ادامه می دهد.

شورای ملی در ظرف شش ماه از تاریخ تصویب قانون اساسی تشکیل

کی جوړېږي.

می گردد.

د وزیرانو شورا د اساسی قانون د (۷) فصل د مندرجو واکونو په لرلو سره د نوی حکومت تر جوړېدو پوری چی د اساسی قانون د حکمونو سره سم د ولسی جرگې له خوا د باور رایه اخلی، خپلی دندی ته دوام ورکوی.

شورای وزیران با داشتن صلاحیت های مندرج فصل (۷) قانون اساسی الی تشکیل حکومت جدید که طبق احکام قانون اساسی از طرف ولسی جرگه کسب رای اعتماد می کند، بوظیفه خود ادامه می دهد.

جمهور رئیس د اساسی قانون د تصویب له نیتی څخه د شپږو میاشتو د مودی په ترڅ کی د قضا او څارنوالی ارگانونو ته د دغه اساسی قانون د حکمونو سره سم د واحد سیستم پر اساس نوی سازمان ورکوی او د اساسی قانون شورا جوړوی.

رئیس جمهور در خلال مدت شش ماه از تاریخ تصویب قانون اساسی ارگان های قضا و څارنوالی را مطابق احکام این قانون اساسی بر اساس سیستم واحد تجدید سازماندهی کرده و شورای قانون اساسی را تاسیس می نماید.

یوسلو اووه څلویښتمه ماده:

ماده یکصدو چهل هفتم:

لومړنی جمهور رئیس د هغی لویی جرگې له خوا چی دغه اساسی قانون تصویبوی، انتخابیږي.

اولین رئیس جمهور توسط لویه جرگه ایکه این قانون اساسی را به تصویب می رساند انتخاب می شود.

یوسلو اته څلویښتمه ماده:

ماده یکصدو چهل و هشتم:

د دغه اساسی قانون په انفاذ سره د افغانستان د دموکراتیک جمهوریت

با انفاذ این قانون اساسی اصول اساسی جمهوری دموکراتیک

اساسی اصول له اعتباره لویږی.

هغه قوانین او نور تقنینی اسناد چی د دغه اساسی قانون د انفاذ له نیټی څخه پخوا صادر شوی دی، په دی شرط نافذ گڼل کیږی چی د دغه اساسی قانون د حکمونو سره متناقض نه وی.

افغانستان از اعتبار ساقط می گردد. قوانین و سایر اسناد تقنینی که قبل از تاریخ انفاذ این قانون اساسی صادر گردیده به شرطی نافذ شمرده می شود که متناقض با احکام این قانون اساسی نباشند.

یوسلو نهه څلویښتمه ماده:

دغه اساسی قانون د لویی جرگی د تصویب له نیټی څخه نافذ او د جمهور رئیس له خوا توشیح او اعلامیږی.

ماده یکصدو چهل و نهم:

این قانون اساسی از تاریخ تصویب لویه جرگه نافذ و توسط رئیس جمهور توشیح و اعلام می گردد.